Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Nieuwsbrief 7/2012

Gratis maandelijks magazine | Jaargang 4, Juli 2012 | Oplage: 5300 | Hoofdredacteur: Hans Vogelsang

Dit is het digitale magazine van de Stichting Nederlands Indisch Cultureel Centrum, dat u maandelijks gratis toegezonden krijgt. Via deze nieuwsbrief wordt u op de hoogte gehouden van ontwikkelingen en vorderingen betreffende ons toekomstig Indisch Centrum. Verder zullen wij u wijzen op nieuwe items op onze website en ook andere bijzondere zaken binnen de Indische gemeenschap en andere culturen met wortels in de "Gordel van Smaragd".

Van de redactie

Ook deze editie is weer een Themanummer geworden, door de publiciteit rondom de vraag naar een nieuw onderzoek naar excessen tijdens de politionele acties en de "toevallige" ontdekking van twee discutabele foto's uit een fotoalbum van Jacobus R. Heeft u verder nog een persberichtje of een leuke activiteit voor de rubriek **just4kids** voor de jeugd van 4 tot 16 jaar? Laat het ons weten! Inmiddels hebben we nu: **5180 abonnees!** Wij willen een heel hartelijk welkom heten aan al die nieuwe lezers van onze mooie Nieuwsbrief. Bent u zelf lid van een vereniging of club en u denkt dat de andere leden het wel op prijs zouden stellen om onze mooie Nieuwsbrief maandelijks per e-mail te ontvangen?

Aantal abonnees is NU:

Dan kunt u deze nieuwsbrief uitprinten en als inzage-exemplaar op de eerstvolgende bijeenkomst van uw vereniging of club op de infotafel of entreetafel leggen met een E-mail intekenlijst erbij. Zo helpt u ons aan nieuwe abonnees en uw clubgenoten aan een gratis mooie en informatieve maandelijkse nieuwsbrief. **Een E-mail intekenlijst kunt u bij ons aanvragen en krijgt u dan omgaand toegestuurd.**

Tientjes actie

Tenslotte willen wij u graag nogmaals herinneren aan onze tientjes actie. **Gelukkig hebben al heel wat mensen een bijdrage geleverd, waarvoor onze dank,** maar wij hebben voor het jaar 2012 plannen om wat **promotionele acties** te ondernemen, onder andere een gezellige soosmiddag met een band, catering en een aardigheidje voor iedereen. Denkt u daarom nog eens aan ons, als u toch uw bankzaken aan het doen bent. U helpt ons er zo ontzettend mee. **Rabobank, rek. nr. 12 92 16 836 t.n.v. N.I.C.C. in Den Haag, o.v.v. Tientjes actie. Dank u wel.**_____

Deadline kopij en advertenties augustus-nr: 4 augustus 2012.

Onderzoek excessen Politionele acties?

door: Hans Vogelsang

Het bericht dat er dringend behoefte is aan een nieuw onderzoek naar het dekolonisatiegeweld in het na-oorlogse Nederlands-Indië, heeft bij velen de hoop aangewakkerd dat er tóch schoon schip gemaakt wordt met de nasleep van de koloniale oorlog die Nederland in de jaren 1947 – 1949 tegen Indonesië voerde. Laten we ons echter niet blij maken met een dode mus. De vraag naar een gedegen en onafhankelijk onderzoek speelt al vele jaren. Vrijwel geen enkele vraag rond het militaire geweld is tot op heden afdoende beantwoord. En de mogelijkheid van een nieuw onderzoek zal hieraan niet veel veranderen. Veel vragen zullen altijd

onbeantwoord blijven, niet zozeer omdat het zo lang geleden is en de juiste toedracht niet meer in alle gevallen te achterhalen is, maar ook omdat er bepaalde gebeurtenissen van hogerhand onmogelijk openbaar gemaakt zullen kunnen worden. Zo nu en dan borrelt er een gebeurtenis op, zoals het drama in Rawagedeh en nu weer Zuid-Sulawesi en er zullen er nog wel een aantal aan de oppervlakte komen. Maar de gehele waarheid zal het daglicht waarschijnlijk nimmer zien. Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat er niet naar gestreefd moet worden om de excessen van destijds aan de kaak te stellen, maar we moeten niet de illusie hebben dat alles daarmee boven water komt.

Nederlandse soldaten trekken een Indonesisch dorp binnen.

In 2005 verklaarde de toenmalige minister Bot van Buitenlandse Zaken dat Nederland ten tijde van de onafhankelijkheidsstrijd van Indonesië aan “de verkeerde kant” had gestaan. Een verklaring die in Indonesië werd gewaardeerd. Echter niet bij een deel van de inmiddels sterk uitgedunde groep eerste generatie repatrianten in Nederland, voor wie het verlies van Indië het verkies van hun moederland betekent. Zij spreken schande van de manier waarop er nu gesproken wordt over de politionele acties die volgden op de anarchistische Bersiap-periode, die vele duizenden slachtoffers onder de Nederlandse en Nederlands-Indische bevolking tot gevolg had, waarbij zich gruwelijke taferelen afspeelden. Bovendien verklaren de nog levende militairen die tijdens de acties ingezet werden dat er aan beide kanten op harde wijze is opgetreden. Maar dat deze periode nog altijd heftige reacties blijft oproepen is onvermijdelijk.

Opvallend is echter wel dat steeds meer debatten over de geweldpleging tijdens de Indonesische revolutie zich gaan richten op de vraag: “Wie was er fout en moet excuses aanbieden…..” Deze verschuiving van de feitelijkheden naar de morele kanten is kenmerkend voor het huidige denken over de “vuile oorlog” zoals die nu vaak betiteld wordt. Natuurlijk zijn morele vragen ook belangrijk, maar daarmee zijn we er niet. Onze vraag naar kennis wil ook de harde feiten, zoals aantallen slachtoffers, de omstandigheden waarop zij het leven lieten, wie ervoor verantwoordelijk waren, en vooral de vraag: waarom het toen zover kwam.

Het wordt nu, bijna 70 jaar na het uitbreken van de Indonesische vrijheidsstrijd, de hoogste tijd om eindelijk een gedegen onderzoek te verrichten en met een stofkam door de laatste fase van ons koloniaal verleden in Zuid-Oost Azië te gaan. Probleem hierbij is dat veel gebeurtenissen niet beschreven zijn en getuigen vrijwel zijn uitgestorven. Het beeld van de laatste koloniale oorlog die Nederland voerde is hierdoor fragmentarisch en moet men afgaan op het geheugen van de nabestaanden en de overleveringen van hen wiens ouders het hebben meegemaakt. Bovendien betekenen de gebeurtenissen voor Indonesië de markering van het ontstaan van hun natie, waardoor een en ander begrijpelijkerwijs patriottisch gekleurd zal zijn.

Toch zal een onderzoek waardevol zijn. Zo is het mogelijk om inzichtelijker te maken onder welke omstandigheden militairen hun zelf-beheersing verliezen en daardoor wreedheden begaan waar ze anders niet toe in staat zouden zijn en hierdoor voor het imago van een mogendheid een risicofactor vormen. Dit weer kan van belang zijn bij de werving en selectie van militairen en het pogen om ontoelaatbare gedragingen in de kiem te smoren.

Ook in Indonesië is inmiddels interesse ontstaan om deze bloedige periode met andere ogen te aanschouwen. Hierdoor biedt zich de mogelijkheid aan om zowel de Nederlandse als ook de Indonesische archieven in het onderzoek te betrekken en een samenwerking te realiseren tussen onderzoekers uit beide landen. We kunnen er gevoeglijk vanuit gaan dat ook in andere landen met een koloniaal verleden en excessen van gewelddadige acties, met meer dan normale belangstelling naar dit onderzoek zal worden gekeken. Sowieso omdat heden ten dage veel landen betrokken zijn bij door de Verenigde Naties gecoördineerde acties in tal van crisisgebieden.

Drie onderzoeksinstituten hebben nu het kabinet gevraagd om een nieuwe studie naar het militaire optreden van Nederland in de periode 1945 – 1949. Dit zijn: het Nederlands Instituut voor Oorlogs Documentatie (NIOD), het Nederlands Instituut voor Militaire Historie en het Koninklijk Instituut voor Taal- , Land- en Volkenkunde (KITLV).

De conclusies van het onderzoek zullen zich echter niet zozeer bezighouden met de vraag: “Wat is er

toen feitelijk gebeurd", maar veeleer met: "Wat gaat de overheid er nu mee doen". Hierbij zal de kern: "Waarom is een dergelijk onderzoek niet veel eerder uitgevoerd?" zeker een cruciale rol spelen. Immers het feit dat de direct betrokken generatie vrijwel uitgestorven is, maakt het onderzoek er niet gemakkelijker op. Dat de oorlog in Indië blijft terugkomen en de aandacht blijft vasthouden, komt vooral doordat vele tientallen jaren de dringende vraag om reële aandacht hiervoor nooit gehonoreerd is. Wrang dat de wetenschap eindelijk bereid blijkt om onderzoek te verrichten naar gebeurtenissen die een bijna uitgestorven generatie voor het leven getekend heeft.

Rawagedeh.

Tweede Kamerfracties echter reageren verdeeld op deze oproep voor een hernieuwd onderzoek. De SP, PvdA en de Partij voor de Dieren steunen het voorstel, maar andere partijen houden zich op de vlakte of staan zelfs afwijzend. Kamerlid Harry van Bommel (SP) reageerde enthousiast: "We dringen er al langer op aan dat er een gedegen onderzoek moet komen naar geweld in Indonesië. Dat staat buiten kijf". Marianne Thieme (PvdD): "De oorlog in Indonesië is een zwarte bladzijde in onze geschiedenis en het verloop daarvan moet geheel in kaart gebracht worden om recht te doen aan de slachtoffers die daar zijn gevallen". De SGP vind een onderzoek geheel onnodig. Fractievoorzitter Kees van der Staaij liet weten dat er al genoeg onderzoek is verricht. In 1969 liet de toenmalige regering een inventarisatie maken van de belangrijkste Nederlandse oorlogs-misdaden, de zogeheten Excessennota en een nieuw onderzoek zal geen einde maken aan de uitkomsten van destijds". Het CDA verklaarde: Het staat iedereen vrij om te onderzoeken wat hij wil", aldus Henk Jan Ormel, "Er zijn al diverse onderzoeken gedaan naar de Politionele acties". Ormel benadrukte dat zijn fractie momenteel echter druk bezig is met de Eurokwestie. De VVD, PVV en ChristenUnie hebben nog geen standpunt ingenomen en de overige politieke partijen waren niet bereikbaar voor commentaar. Het is vooralsnog onduidelijk of er een meerderheid in de Tweede Kamer te vinden is voor het voorstel van de drie historici.

Fotoalbums

Een medewerker van het Gemeente-archief van Enschede zag onlangs een paar oude fotoalbums in een vuilcontainer liggen en redde deze van de vernietiging. Bij het doorbladeren ervan realiseerde hij zich dat het hier om unieke foto's ging van de Politionele acties in Indonesië. Hierbij stuitte men op een aantal foto's van standrechtelijke executies van Indonesiërs door het Nederlandse leger. Voor het eerst in de geschiedenis zijn er nu fotografische bewijzen van de excessen die door Nederlandse militairen zijn begaan.

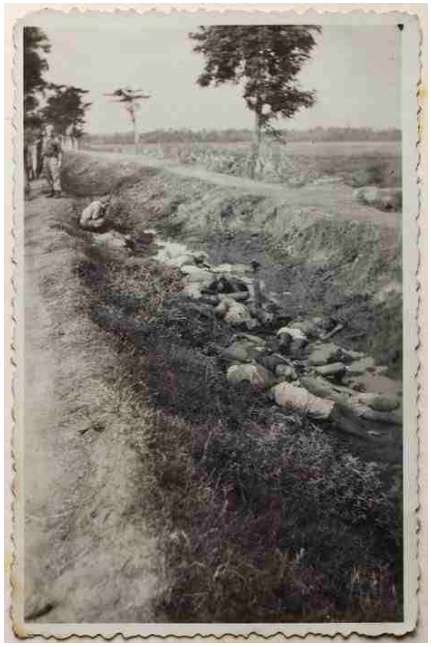
"Op een van de foto's is duidelijk de executie te zien van een drietal Indonesiërs. Men ziet de kogels inslaan in de wand van de greppel. Een tweede foto toont de greppel, die reeds vol ligt met lijken van gedode Indonesiërs. Aan de rand staan twee Nederlandse militairen, herkenbaar aan hun uniformen. Deskundigen van het NIOD (Nederlands Instituut voor Oorlogs Documentatie) en van het NIMH (Nederlands Instituut voor

Executie drie Indonesiërs (Foto: Jacobus R.)

Militaire Historie) verklaren zulke foto's nooit eerder te hebben gezien. "Het zijn geen alledaagse foto's en het is beslist niet zo dat iedere Indië-militair zulke foto's mee naar huis bracht. We hebben hier veel fotoalbums", zegt René Kok van het NIOD, "en je zit te wachten op het moment dat zulke foto's opeens opduiken. Zo'n moment is nu!" Historici twijfelen niet aan de echtheid van de foto's; echter de plaats noch de toedracht van de executies zijn niet duidelijk. Mogelijk zal nader onderzoek meer details opleveren.

De maker van de foto's, Jacobus R., is een Indië-veteraan uit Enschede. Inmiddels is hij overleden. Hij werd uitgezonden in 1947, kort voor de eerste Politionele actie en pas in 1950 naar Nederland teruggekeerd. In de Korpsjournaals van zijn onderdeel wordt geen gewag gemaakt van de executies. Men gaat er vanuit dat de militair slechts bijstand heeft verleend aan de Speciale Troepen en de Infanteristen, die wel executies uitvoerden.
De militair heeft nooit ruchtbaarheid gegeven aan het bestaan van zijn albums, noch aan de inhoud ervan. De albums zouden nooit aan het licht zijn

De lijken van geëxecuteerde Indonesiërs liggen in een greppel. (Album Jacobus R.)

gekomen als ze niet toevallig gevonden werden in een vuilcontainer door een archiefmedewerker van de Gemeente Enschede. Het archief verzamelt vaak foto's en oude albums ten behoeve van het eigen bestand en om de levensloop van de eigen inwoners te illustreren. Wie ze in de container heeft gegooid is niet bekend. De albums zouden alsnog terzijde zijn gelegd, als archivarissen niet zouden zijn gealarmeerd door een foto van een gevangenentransport in Indonesië. Toen besloot men om ze zorgvuldig door te nemen met als resultaat de bewuste foto's. Misschien dat er in de nabije toekomst nog meer fotomateriaal aan het licht komt.

Deze ontdekking zal koren op de molen zijn van de drie historische instituten die de Nederlandse regering opriepen om opnieuw onderzoek te doen naar de Politionele acties tussen 1945 en 1949. Het Kabinet heeft hier echter nog niet op gereageerd.

Zo lijkt de zaak nu in elkaar te steken. Blijft echter de vraag of de historici gelijk hebben. Geven de foto's wel weer wat ze schijnen weer te geven? Zijn de conclusies dat het hier om schokkend fotomateriaal gaat niet te voorbarig? Beelden kunnen soms bedrieglijk zijn. Een voorbeeld hiervan is de beroemde foto van de Hongaarse fotograaf Robert Capa, die de dood van een Spaanse Republikeinse soldaat weergaf. Later bleek dat er gerede twijfels waren rondom de echtheid van deze foto omdat de tekst niet bleek te kloppen met de foto. Ook de door Capa vermelde locatie bleek onjuist. Boze tongen beweerden zelfs dat de foto in scene zou zijn gezet. Haalt dit voorbeeld de authenticiteit en de waarde van de nu ontdekte foto's naar beneden?

De gewraakte foto van Robert Capa.

Op de foto van de executie van drie Indonesiërs zijn duidelijk de inslagen van kogels te zien in de wand van de greppel. Maar de drie Indonesiërs staan nog rechtop en schijnen geen verwondingen te hebben. Geen kogelgaten in de kleding en geen uit de lichamen tredend bloed wat bij een doorschot toch te zien zou moeten zijn. Hier komt nog bij dat de executie tegen alle regels in niet in de Korps-historie is vermeld. Is Jacobus R. wel zelf getuige geweest van deze executie en dus de fotograaf van deze gebeurtenis? Het is bekend dat het destijds niet ongewoon was dat foto's door soldaten onderling geruild werden om herinneringen te behouden aan gebeurtenissen die zij belangrijk vonden. Verder is het ook niet duidelijk wie de Indonesiërs op de foto's waren. Waren het Republikeinse strijders, waren het burgers, bendeleden of leden van kleine Islamitische groepen die naast de Indonesische vrijheidsstrijders een soort privé-oorlogje tegen alle Europeanen voerden. Hierover zal waarschijnlijk het laatste woord nog niet over gezegd zijn.

Punt is, dat het wel heel erg toevallig is dat juist nu de drie Instituten de regering verzoeken om nader onderzoek naar de Politionele acties, deze foto's als geroepen schijnen op te duiken. Verreweg de meeste foto's uit het album van Jacobus R., die onlangs zijn opgedoken, zijn eigenlijk niets bijzonders. De gebruikelijke soldaten-kiekjes van voertuigen en collega's. De aandacht van de stadsarchivaris werd echter getrokken door twee foto's, die nu voor veel ophef zorgen. Merkwaardig dat hij het album al twee jaar had opgeborgen en eerst nu uitgerekend op dit moment de foto's bemerkte en aan de pers toonde. Het lijkt onwaarschijnlijk dat deze foto's niet eerder zijn opgemerkt.

Nu worden de foto's gebruikt ter staving van de wens voor een grondig onderzoek naar wat er destijds gebeurd is. "Die samenloop wekt op zijn minst achterdocht", aldus Leen Noordzij, voorzitter van de Vereniging Oud-Militairen Indiëgangers (VOMI). "Of er nu wel of geen verband is, de media-aandacht komt de drie instituten in ieder geval bijzonder goed van pas". Als we de foto's eens goed ontleden, zien we een aantal zaken. Eén foto toont een greppel met daarin een aantal lichamen van (zo te zien) burgers. Er staan weliswaar een tweetal Nederlandse militairen bij, maar dat is geen bewijs dat zij ook de daders zijn. Zij kunnen er bijvoorbeeld mee geconfronteerd zijn tijdens hun patrouille. Het kwam geregeld voor dat Nederlandse legereenheden de resultaten van slachtpartijen ontdekten. Eveneens is het mogelijk dat ze een slachting tegengekomen zijn en de lichamen in massagraf

gedeponeerd hebben. Het gebeurde wel vaker dat vrijheidsstrijders burgers ombrachten die niet op hun hand waren.

De conclusie is wel dat veel Indië-veteranen het in het verkeerde keelgat schiet dat zonder nadere informatie over de foto's door veel journalisten maar klakkeloos wordt aangenomen dat het hier met zekerheid om executies door Nederlandse militairen gaat. Het is wel zo, dat geen enkele veteraan zal ontkennen dat er tijdens de Politionele acties ernstige excessen en misdadige incidenten hebben plaatsgevonden. Dit betekent echter niet dat daarom de gevolgtrekking is dat alles is wat het lijkt. Maar de gemiddelde Nederlander beseft dat onvoldoende en ziet alleen de "underdogs", de arme Indonesische bevolking.

Duidelijk is in ieder geval wel, dat deze foto's nogmaals benadrukken dat de Politionele acties een zeer bloedige fase in de gezamenlijke geschiedenis van Nederland en Indonesië vormen. Ook Leen Noordzij is van mening dat een onderzoek alleen zin heeft, als ook de Indonesische archieven opengaan. En Indonesië zit er niet op te wachten om in het kader van het onderzoek openheid van zaken te geven, omdat dan ook de excessen van hun kant aan het licht komen, die op sommige punten minstens even gruwelijk, zo niet nog gruwelijker zijn.

Zal een nieuw onderzoek ook nieuw licht op de Politionele acties werpen? Het lijkt alleen zinvol te zijn als ook van Indonesische kant de archieven beschikbaar komen. En dat is op z'n minst twijfelachtig. Misschien dat juist daarom een nieuw gedegen onderzoek toch wel op z'n plaats is. Juist om te pogen veel onduidelijkheden weg te nemen. En laten we dan niet zozeer het zwaartepunt leggen op de gepleegde daden, als wel op waarheidsvinding.

Maar, soms is het ook goed om te vergeten wat is geweest, te waarderen wat nu is en uit te zien naar wat komen kan.

(advertentie)

Onze vuile oorlog

door: Harm Botje en Anne-Lot Hoek

Historici roepen op tot een onderzoek naar het Nederlandse geweld in Indonesië. Waarom is dat niet al lang gebeurd? "De kramp is eraf", zegt directeur Gert Oostindie van het Leidse Koninklijk Instituut voor Taal, Land en Volkenkunde (KITLV). Het veld ligt nu open, hè hè eindelijk…", zegt hoofdonderzoeker Henk Schulte Nordholt. Het tweetal behoort tot de initiatiefnemers van de recente oproep in de Volkskrant om een onderzoek te doen naar het Nederlandse geweld in de gewraakte dekolonisatieperiode van Indonesië tussen 1945 en 1949. Vorig jaar nog kende de rechter de weduwen uit het dorpje Rawagedeh een schade-vergoeding toe omdat daar in 1947 hun mannen, broers en zonen stand-rechtelijk werden vermoord. Onlangs diende advocate Liesbeth Zegveld, die de belangen van Rawagedeh vertegenwoordigt, opnieuw een claim in bij de overheid. Nu willen weduwen uit Zuid-Celebes (het tegenwoordige Sulawesi), waar eenheden van de beruchte Kapitein Raymond Westerling hebben huisgehouden, ook een schade-vergoeding.

Die opeenvolgende rechtszaken, maar ook de spijtbetuiging die Minister Bot in 2005 uitsprak – We stonden aan de verkeerde kant van de geschiedenis – het creëert volgens Oostindie en zijn collega Schulte Nordholt een klimaat waarin een onderzoek mogelijk is. "Het is voor ons de grootste oorlog ooit gevoerd. Nooit eerder stuurden we zoveel roepen naar het front en nooit eerder waren er daarbij zoveel doden. Hoe kan het dat na 65 jaar nog steeds er geen gezaghebbende studie over is". De twee onderzoekers is vooral benieuwd naar wat er feitelijk is gebeurd tijdens militaire operaties. Ongetwijfeld werden er mensen ondersteboven gehangen tijdens verhoren. Zeker is dat gevangenen tijdens patrouilles geëxecuteerd zijn.

Maar hoe systematisch gebeurde dat en waarom onderdrukte Westerling de bevolking met zoveel buitensporig geweld. Hoe kan het dat hij daarna jarenlang ongestoord in Nederland heeft kunnen wonen. De onderzoekers ontzien ook zichzelf niet, want het blijft natuurlijk vreemd dat het KITLV, het NIOD (Nederlands Instituut voor Oorlogs Documentatie) en het NIMH (Nederlands Instituut voor Militaire Historie) niet al veel eerder initiatieven hebben genomen. Ook dat zal tijdens het nieuwe onderzoek aan de orde moeten komen. Zegt de generatie van nu: “Het is vanzelfsprekend om hiermee aan de slag te gaan”, waar onze voorgangers zeiden: “Bemoei je er niet mee; dat is voor de politiek”.

Maar wie kantenknipsels en rapporten uit de jaren veertig tot nu doorploegt (en dat zijn grote stapels…!) valt het meteen op dat áls de politiek zich al uitsprak over de gewelddadige dekolonisatie, het altijd in reactie was op incidenten. Nooit is er in Nederland door een regering uit eigener beweging een groot, alomvattend onderzoek opgezet, zoals bijvoorbeeld de parlementaire enquête naar de regeringsverantwoordelijkheid in de Tweede Wereldoorlog. In de jaren zestig speelde de affaire rond Joop Hueting die op de televisie vertelde over de moordpartijen waar hij bij betrokken was. En in de jaren tachtig was er de kwestie Loe de Jong, die in zijn deel over Nederlands-Indië heeft beweerd dat er oorlogsmisdaden zijn gepleegd, welke bewoordingen hij later toch weer veranderde in “excessen”. Bovendien in de jaren negentig de komst van deserteur Poncke Princen naar Nederland, de discussies rond het staatsbezoek van onze Koningin aan Indonesië en de RTL-documentaire over Rawagedeh die daaraan voorafging. Steeds weer kwamen de spoken uit het verleden terug. En dat met voor eens en altijd afgelopen zijn, vinden de historici die oproepen tot een nieuw onderzoek.

Klokkenluider

Het zijn overigens niet de historici die als eerste de aanzet hebben gegeven tot de hernieuwde belangstelling naar de misstanden in Nederlands-Indië. Volgens historica Stef Scagliola, die voor haar promotie de verwerking van de dekolonisatie uitgebreid heeft onderzocht, zijn er steeds compromisloze figuren nodig die de zaak in beweging brengen. Historici kunnen niet zonder klokkenluiders, provocateurs. De afgelopen jaren werd deze rol met verve vertolkt door de cementarbeider Jeffry Pondaag uit het Noord-Hollandse Heemskerk. Hij kwam in de zestiger jaren uit Indonesië naar Nederland met zijn Nederlandse moeder. Hij ergert zich al jaren aan wat hij de “arrogante houding van Nederland” noemt.

Inschepen van Nederlandse soldaten. Foto: Hugo Wilmar

Waarom heet de Coentunnel nog steeds Coentunnel en waarom staan er op de zijkant van de Gouden Koets nog steeds afbeeldingen van Javanen? Dat steekt hem als Indonesiër, want hij vindt dat een verheerlijking van het koloniale verleden. Waarom worden de Duitse oorlogsmisdadigers tot in lengte van jaren vervolgd en kon de Kapitein Raymond Westerling tot zijn dood toe van een rustig leven genieten.

“Ik begrijp niet hoe een land dat mensenrechten zo belangrijk vindt, zich zo kan gedragen”, zegt hij. Jarenlang leurde Pondaag met de kwestie Rawagedeh, zonder enig resultaat. Tot 1995; toen maakte RTL-4 in de aanloop naar het staatsbezoek van Koningin Beatrix aan Indonesië een reportage over de vergeten massamoord. Daarna ging het balletje langzaam rollen. In het parlement maakte onder andere de Socialistische Partij zich hard voor de zaak. En zo kreeg Pondaag de Nederlandse staat op de knieën: de regering betuigde spijt en de rechter dwong de overheid tot het betalen van een schadeloosstelling. Bij het KITLV in Leiden menen ze dat Pondaag inderdaad een grote rol heeft gespeeld. “Hij is een wonderlijk figuur, maar was wel de katalysator”, aldus Henk Schulte Nordholt.

Onderduiken met vrouw en kind

Pondaag staat in een traditie. Psycholoog Joop Hueting gaf in de Volkskrant een interview,waarin hij zonder terughoudendheid vertelde over oorlogsmisdaden die werden gepleegd door hemzelf en anderen. Hij beschreef hoe de korporaal van zijn eenheid, die kort daarvoor in een hinderlaag was gelopen, een hutje in ging en een familie afmaakte. En hoe Indonesiërs met de blote billen op de gloeiend hete pantserwagens werden gezet zodat ze brandwonden opliepen. Je reinste sadisme. En ook vertelde hij hoe krijgsgevangenen die tot last waren, tijdens het “pissen in de kali” van achteren werden doodgeschoten. “Wij waren vakkundige killers”, zei Hueting en stelde nadrukkelijk vast dat

het geen incidenten waren, maar dat het 'gewoon in het systeem van het leger paste'.

Ondanks de gruwelijke details kreeg zijn verhaal maar weinig aandacht. Totdat de redactie van VARA's actualiteitenrubriek Achter het Nieuws besloot om Hueting te interviewen. Toen brak de hel los…! Het was voor de allereerste keer dat een televisie-uitzending bij miljoenen kijkers zoveel emoties losmaakte. Hueting werd bedreigd en moest met zijn vrouw en kind onderduiken in een hotel op de Veluwe, berichtte de Telegraaf in 1969. Vele veteranen reageerden woedend op de aantijgingen. Voormalig minister-president Willem Drees deed de zaak af als "oud nieuws", omdat de Tweede Kamer in 1949 een voorstel voor een nader onderzoek had verworpen. Ook vroeg Drees zich af waarom Hueting zich niet veel eerder met zijn verhaal bij de autoriteiten had gemeld. Hypocriet als je bedenkt dat de regeringen in de jaren veertig en vijftig duvelsgoed wisten wat er speelde. In 1954 was er immers een onderzoek afgerond door de juristen Van Rij en Stam naar oorlogsmisdaden die op Zuid-Celebes waren begaan. De regering waarvan Drees toen premier was, besloot om Kapitein Raymond Westerling en zijn mannen vrijuit te laten gaan en het rapport niet openbaar te maken.

Een inhaaloperatie

Het koloniaal verleden werd steeds opnieuw weggestopt. Televisiemaker Ad van Liempt, die zich al jaren verdiept in het Indische verleden en van wie onlangs het boek "Nederland valt aan" is heruitgegeven, vindt dat niet vreemd. "Niemand vindt het leuk om stil te staan bij zijn nederlagen". Maar volgens van Liempt spelen er ook andere zaken die voor een moeilijke omgang zorgden. "We zaten met een veteranenprobleem. Die mensen zijn hier een beetje als 'losers' ontvangen nadat we Nederlands-Indië waren krijtgeraakt. Zij voelen zich in de kou gezet. Bovendien verkeerden we door de weigering van Nederland om Nieuw-Guinea als kolonie op te geven in een soort 'koude oorlog' met Indonesië.

Daardoor waren we bang dat openheid van zaken onze internationale belangen zouden schaden". Van Liempt noemt het eeuwig zonde dat het in 1969 na de affaire Hueting nooit tot een groot onderzoek of een parlementaire enquête is gekomen, ondanks het aandringen van de toenmalige oppositieleider Joop den Uyl. "Zo'n onderzoek had in die jaren veel commotie gegeven, maar de wond was wel schoongebrand. Je had vrijwel alle hoofdrolspelers en ooggetuigen kunnen horen die toen nog leefden. De feiten waren toen boven tafel gekomen, waardoor het onderzoek waar nu om gevraagd wordt niet meer dan een inhaaloperatie dreigt te worden met grote handicaps, omdat er nog maar weinig overlevenden zijn.

Na de uitlatingen van Hueting in 1969 kwam er dus geen groot onderzoek. Wel gaf de Centrum-Rechtse regering van premier Piet de Jong onder druk van de commotie die was ontstaan, de opdracht tot een snelle inventarisatie in de archieven van alle mogelijke excessen die zouden zijn gepleegd. Het woord 'oorlogsmisdaden' weigerde hij in zijn mond te nemen. De jonge historicus Cees Fasseur verrichtte in drie maanden tijd in grote haast zijn sisyfusarbeid en verzamelde 110 oorlogsmisdaden, maar wist toen al dat zijn werk bij lange na niet volledig was. Dat bleek wel toen historica Stef Scagliola de concepttekst en de definitieve tekst met elkaar vergeleek voor haar in 2002 verschenen proefschrift 'Last van de oorlog'.

Volgens De Jong was er ondanks de onvolledigheid geen probleem, want er was toch een voldoende indruk van de aard en de omvang van de excessen. "Ja, er hebben zich misstanden voorgedaan, iets wat de regering zeer betreurt. Maar, de krijgsmacht als geheel heeft zich in Indonesië correct gedragen en er was ook provocatie van Indonesische kant. Van een systematische wreedheid was geen sprake". En daarmee ging het deksel op de doofpot.

Bijzondere krijgsraden

De historici die nu oproepen tot een hernieuwd onderzoek willen dat deksel er weer af hebben. "Daarvoor moet je de archieven raadplegen. Er zijn heel veel zaken die nooit zijn vervolgd, omdat de toenmalige hoogste militair in Nederlands-Indië, generaal Simon Spoor, het moreel van de troepen niet omlaag wilde halen en de jongens niet onderuit wilde halen. Als je al dat materiaal eens goed analyseert, zou het me niets verbazen als daar een geheel nieuw beeld uit naar voren komt.

In dit verband is er één boek dat van grote waarde zal zijn voor het komende onderzoek.: "Ontsporing van geweld" van de sociologen Jacques van Doorn en Wim Hendrix uit 1970. De laatste van de twee zag met eigen ogen hoe oorlogsmisdaden werden gepleegd. Zij spraken in het geheim af dat ze de ervaringen vast zouden leggen voor latere wetenschappelijke

publicatie. Jarenlang bleef het materiaal in een lade liggen. Pas na de affaire Hueting kwamen ze met hun boek. Het was een rechtstreekse aanval op de bevindingen van premier De Jong. Volgens de schrijvers was er wel degelijk sprake van een systeem van contraterreur dat van bovenaf was opgelegd. Indonesische infiltranten werden berecht door bijzondere krijgsraden en er was sprake van een wijdvertakt en hard politioneel regime. Speciale troepen hadden het vergaande mandaat gekregen om "eigenmachtig op te treden". Al deze maatregelen waren volgens de twee auteurs genomen omdat het niet mogelijk was met "normale middelen de guerrilla te bestrijden". En door wie was deze strategie ontworpen? Volgens Van Doorn en Hendrix was dit op het hoogste niveau gebeurd en werd de gewone militair met de uitvoering belast. Het zijn prikkelende conclusies die in dit boek getrokken worden, maar ze kunnen als bewijs alleen hun eigen ervaringen opvoeren. Tot nu toe zijn er geen stukken opgedoken die deze these staven.

Ontsporing van geweld werd in 1970 doodgezwegen, ondanks de vergaande conclusies. Historica Scagliola sprak voor haar promotie-onderzoek uitgebreid met Van Doorn en kreeg zijn aantekeningen over de nasleep van het boek voor haar reconstructie. In een brief aan de toenmalige columniste van Vrij Nederland, Renate Rubinstein beklaagde Van Doorn zich dat het werk zo weinig aandacht kreeg: "Niemand was onder de indruk, hoewel voor het eerst een systematische analyse en niet-smakelijke incidenten werden aangeboden". Van Doorn overleed in 2008 en de inmiddels 86 jarige Hendrix noemde onlangs in een interview in Dagblad Trouw een nieuw onderzoek "geweldig nieuws".

Loe de Jong

Hoe gevoelig de publicatie van het boek lag, bleek uit alle autorisaties en toestemmingen die onderzoeker Willem IJzereef van de ministers moest krijgen omdat hij tot dan toe verboden dossiers had mogen inzien. IJzereef publiceerde in 1984 een boek over de Zuid-Celebes affaire. Het is zelfs langs Ruud Lubbers geweest, die er ook zijn handtekening onder moest zetten.

Eind 1987 was Loe de Jong toen hij in het deel 11a van "Het Koninkrijk der Nederlanden in de Tweede Wereldoorlog" de gebeurtenissen in Nederlands-Indië beschreef. Hij meldde daarin over oorlogsmisdaden in plaats van excessen en vergeleek het optreden van de Nederlanders met dat van de Duitsers. Een van zijn meelezers, een oud-officier van het KNIL was hierover zo verontwaardigd, dat hij de tekst doorspeelde aan de Telegraaf, die het opnam voor de veteranen en een campagne startte. Evenals eerder Hueting kreeg ook De Jong alles en iedereen over zich heen. Uiteindelijk gaf hij toe dat hij de paragrafen "te veel vanuit emoties" te hebben geschreven. Oorlogsmisdaden werden weer excessen en De Jong bood zijn excuses aan voor de "vele onevenwichtigheden". En opnieuw waren de lobby van oud-Indië-militairen en de gevestigde machten binnen het overheidsapparaat erin geslaagd om een nader onderzoek te voorkomen. Toch vindt Scagliola dat De Jong de historicus is die tenminste het meeste lef heeft getoond. Zelf is zij we expliciet in haar werk: "Ik heb het wel degelijk over oorlogsmisdaden".

Het archief van Bandung

Over de gewelddadige dekolonisatie is ondanks de passieve houding van de overheid door individuele onderzoekers al veel geschreven. Wat zou een nieuw onderzoek nu nog kunnen opleveren? De onderzoekers willen niet alleen in de Nederlandse archieven antwoorden vinden, maar ook in Indonesië, zegt Gert Oostindie. Maar om een voetbalwedstrijd te begrijpen, moet je wel naar beide elftallen kijken. Tot nu toe is er weinig bekend over de Indonesische kant van het verhaal. Dit komt omdat heel veel Indonesische archieven zijn verdwenen of ontoegankelijk zijn. Veel ooggetuigen zijn nooit verhoord en nu oud of reeds overleden. Een extra complicatie is, dat net als in Nederland niet iedereen zit te wachten op een nieuw onderzoek. In Indonesiër is er lang een staatsideologie geweest, een mythe dat het hele volk schouder aan schouder streed tegen de Nederlanders. En terwijl er in werkelijkheid heel veel onderlinge strijd was en tal van verschillende groepen elkaar te lijf gingen. Bovendien had het Indonesische leger het monopoly op de geschiedschrijving Het was hún revolutie, maar aan die gedachtegang begint nu een einde te komen, zegt Henk Schulte Nordholt. Net als wij, zijn het allemaal mensen van na de dekolonisatie. Hij en zijn initiatiefnemers hebben al contact gehad met Indonesische historici van de Universitas Gadjah Mada in Yogjakarta, die eveneens een studie willen maken over de Indonesische revolutie. Het is niet meer slechts onze eigen, zelf beleefde geschiedenis.

De Amerikaanse hoogleraar Zuid-Aziatische Studies, William Frederick in Ohio juicht het initiatief voor een

nieuw onderzoek toe. Hij is echter wat sceptischer dan de initiatiefnemers. Hij is onder andere de auteur van hert gezaghebbende werk: “Visions and Heat – The making of the Indonesian Revolution”. Op dit moment is hij bezig met onderzoek naar geweld tijdens de revolutie, met inbegrip van de Bersiap periode. Juist naar deze periode willen de Nederlanders ook meer onderzoek doen. Frederick ziet in Indonesië wel enige beweging onder historici om te komen tot een “meluruskan sejarah”, het rechtzetten van de geschiedenis, maar de strijd om de onafhankelijkheid maakt daar nog geen deel van uit, laat hij per mail weten. Het is nog steeds een gevoelig onderwerp, waar tegelijk ook weinig interesse voor bestaat. Het is dan ook niet te verwachten dat jonge Indonesische historici hier serieus mee aan de slag zullen gaan.

De komende tijd zal blijken of de onderzoekers in Indonesië hier de ruimte voor krijgen. Een goede graadmeter: het archief van het leger in Bandung. Daar ligt een schat aan materiaal, maar buitenlandse bezoekers zijn er niet welkom. In Nederland, maar ook in Indonesië bestaat vrees dat door diepgaand onderzoek onrust zal ontstaan. De gebeurtenissen van 60 tot 70 jaar geleden zijn nog steeds een hot item. De aanstichter van de zaak Rawagedeh Jeffry Pondaag is blij met een mogelijk nieuw onderzoek. Maar hij heeft ook kritische kanttekeningen: “Het moet niet weer een ‘Nederlands onderonsje’ worden. De leiding van het onderzoek zou niet in Nederlandse handen moeten komen”, zegt hij. “Ik hoop dat er een internationaal onderzoek komt. Anders ben je een slager die zijn eigen vlees keurt…”

Maar of er een nieuw historisch onderzoek komt, is nog onzeker. De linkerkant van de Tweede Kamer van SP tot d66 is vóór, maar het CDA liet bij monde van de vertrekkende Henk Jan Ormel weten, niet meteen warm te lopen. De VVD heeft nog niet gereageerd. Bij het KITLV raken ze daardoor niet in mineur. Het vergt tijd en bovendien is het nu zomerreces. “We denken dat de politiek wel in beweging komt”, zegt Henk Schulte Nordholt, “rond de Indië-herdenking op 15 augustus kloppen we wel weer aan de deur.

Overgenomen met toestemming. Bron: Vrij Nederland 12 juni 2012. Met dank.

Verboden foto’s eerste politionele actie

door: Piet Scheele

Herinneringen aan Nederlands-Indië kwamen boven op een stille warme zomeravond, zittend op het terras bij het bekijken van de “verboden foto’s” van Louis Zweers: “Strijd om Deli”, over de eerste politionele actie bij Medan op Sumatra. Het schemerige licht, de brandende tuinlichtjes tegen de muggen en de muggen zelf, vormden een perfect decor. Waarom de foto’s destijds verboden waren, is

Perbaoengan, oostkust Sumatra, 28 juli 1947. Oorspronkelijk bijschrift: ‘Door het snelle en onverwachte optreden der Nederlandse troepen te Perbaoengan, maakten zij een groot aantal extremisten, die geen kans hadden gezien te ontvluchten, gevangen. De ernstige gevallen werden vastgehouden, de overigen naar huis gestuurd.’

mij niet geheel duidelijk. Misschien om het Nederlandse volk of de Amerikanen, die Indonesië onder hun invloedssfeer wilden brengen tegen het opkomende communisme in Azië, niet te choqueren. Bij het lezen van de plaatsnamen in het boekje kwamen oude ervaringen boven. Vooral bij Perbaoengan, een plaatsje tussen rubber- en palmolieplantages.

De eerste dag van de eerste politionele actie leverde het KNIL, als elite beroepseenheid, de voorhoede-gevechten. Vanuit Medan, via de Straat van Malakka, landde het zesde Bataljon Infanterie (voorheen het Medan-Bataljon) in de buurt van het dorp Perbaoengan. In de Deli Courant stond het verslag van een militair: Op 28 juli te 0.00 uur werden een gedeelte van de Ostcie, de gehele 2e, 3e en 4e cie en een peloton met pantserauto’s op 2 L.C.T.’s ingescheept teneinde een landing bij Pantei Tjermin uit te voeren. Het convooi werd beveiligd door hert corvet H.M. Banda en de R.P.’s 119, 122 en 130. Slechts het hoogstnoodzakelijke werd meegevoerd, omdat na de landing slechts drie trucks per cie beschikbaar zouden zijn. Om 07.00 uur werd het landingspunt door de Banda en een Mustang bepoeierd. De poging van de

Perbaoengan, oostkust Sumatra, 28 juli 1947. Opmars Nederlandse soldaten naar de plaats Perbaoengan. Op de voorgrond een bord van een islamitische strijdgroep.

Marine om de L.C.T.'s aan het strand te zetten, mislukten jammer genoeg. Ze bleven 30 meter van het strand steken op een zandbank. Wij waren gedwongen naar de wal te waden. De 3e cie vormde een bruggenhoofd. De rest volgde en zette te voet de opmars voort naar Perbaoengan. Onderweg werd nog geregeld op tegenstand ondervonden, wat het noodzakelijk maakte om aan weerszijden van de weg op te rukken. Dit vertraagde de opmars natuurlijk enorm. Spoedig bleek dat Perbaoengan in rand was gestoken. Om 12.30 uur was het plaatsje genomen en kon de 4e cie verhinderen dat de brug over de Soengai Oelar vernield zou worden. Op 29 juli om 05.00 uur werd de opmars weer voortgezet. Om ongeveer 17.30 was Siantar in onze handen met betrekkelijk weinig tegenstand. We maakte aanzienlijke hoeveelheden wapens en munitie buit en er werden vele gevangenen gemaakt. De N.R.I. verpleegsters hadden hun handen vol aan het wegpikoelen van de gewonden en gedode N.R.I. strijders. Bevrijd werden de Sgt. De Lange en de soldaten Groen en Johan Pataleimonia en de sultans van Langkat en Asahan.

Wij – een bataljon dienstplichtig ongeregeld – rukten over land in enkele dagen op vanuit Medan naar Perbaoengan, via de takaks- en rubberplantages. In de nacht van 23 juli 1947 hadden we een tegenaanval van de TNI op Medan afgeslagen. Onderweg bleek niet zo heel veel kapot of in rand geschoten, maar hier en daar had de TNI (Indonesische leger), dat de bergen in was gevlucht, huizen vernield of in brand gestoken. De foto's van de lege straten in de plaatsen waar we doortrokken, deed de geur van toen, tropenlucht vermengd met brandlucht, herleven.

In Perbaoengan werden we, zoals vaak, in een school gelegerd. Onze veldbedden waren nog niet aangekomen en dus lagen we op een opgevouwen deken op de cementen vloer. We waren jong, bovendien moe en sliepen toch wel. Mijn broek, een paar maten te groot voor zo'n tengere jongen als ik was, had ik aan het voeteneind gelegd. Hadden ze in de militaire dienst ooit passende kleding? De veel te wijde broekspijpen waren een voordeel toen ik 's morgens de broek weer aantrok en in mijn kuit werd gebeten door een schorpioen. In een reflex pakte ik het beest samen met de stof van de broekspijp beet en kneep hem fijn. De hospik, die niet meer medische kennis had dan nodig was voor het aanleggen van een verband, deed er een scheut jodium op, met een gezicht van: 'hoe gaat dit aflopen…' Ik vroeg het me ook af, maar uiteindelijk het viel mee. De nachtelijke tropische geluiden van toen kwamen, bij het bekijken van de foto's, in mijn herinnering. Als je 's nachts op wacht stond en een tak of een vrucht van een boom op het golfplaten dak van de stelling viel, schrok je je al haast een beroerte. Je probeerde 's nachts een voorwerp niet met je ogen te fixeren, want dan ging het in je idee geheid bewegen. En als je er dan naast keek, stond het stil (als het een voorwerp was dat ook stil stond). Het voornemen om terug in Nederland midden in de nacht uit je bed te komen en voor je huis op wacht te gaan staan, de oude sfeer op te roepen, de opluchting te voelen als de zon opkwam en de dingen om je heen weer helder werden, heb ik maar niet uitgevoerd.

Later, toen ik een paar maal Indonesië bezocht, kwamen de geur en de geluiden van de tropen niet helemaal terug zoals ik ze in mijn herinneringen bewaarde. Waarschijnlijk keek en luisterde je toen scherper, angstiger en intenser. De oude herinneringen bleken onlosmakelijk verbonden met de jeugd, de gevoelend en het nieuwe waarmee je toen de dingen onderging. Nu bij het bekijken van de foto's, kwamen ze terug. De warme zomeravond en misschien het flesje wijn, droegen er aan bij.

Piet Scheele.

Samenwerking Indische en Molukse gemeenschap

Het klinkt zo logisch en had er eigenlijk allang moet zijn….. Twee groepen repatrianten die uit hetzelfde voormalig Nederlands-Indië afkomstig zijn. De beëindiging van de voormalige kolonie heeft voor beide groepen een enorme impact gehad. Beide groepen moesten noodgedwongen naar het verre en koude Holland emigreren. De Indische Nederlanders vanwege hun directe afkomst van de Europeanen, deels ook gemengd met Indonesisch bloed, maar door de Indonesiërs als de bezetter werden gezien. De Molukkers omdat ze de beste en trouwste

soldaten van het koloniale bewind waren. Bovendien beschouwden zij zich niet als deel van de Indonesische bevolking, maar meer als een zelfstandige natie, vooral omdat de Nederlandse regering hen zelfstandigheid had beloofd. Deze voormalige soldaten gingen naar Nederland in de veronderstelling dat dit tijdelijk zou zijn en ze spoedig terug konden keren naar een eigen Molukse staat. Wat betreft de Indische Nederlanders die ervoor kozen om de Indonesische nationaliteit te aanvaarden, kwamen terecht in een smeltkroes van vijandigheid, de Irian Barat en de oorlog in Papoea Nieuw Guinea. Daarop besloten velen van hen toch nog naar Nederland te vettrekken.

De geschiedenis verliep echter anders: de belofte aan de Molukkers werd niet nagekomen en de Indische gemeenschap werd op geen enkele wijze schadeloosgesteld. Het enige wat de groepen bond, was het feit dat ze Nederlands staatsburger waren en dat ze allen onvrijwillig naar Nederland vertrokken waren. Beide groepen hikken nog steeds tegen het onrecht dat hen is aangedaan, zij het ieder apart. Ondanks gemeenschappelijke roots en een gemeenschappelijke nationaliteit streden en strijden beide groepen in verdeeldheid voor hun recht. De Indische Nederlanders 67 jaar en de Molukkers 61 jaar na dato.

Nu is er een initiatief ontstaan dat nog niet eerder is vertoond in Nederland. Een bijzondere Pasar Malam, die georganiseerd wordt door een groep enthousiaste Molukse jongeren, AMS-PARADISE en die gesteund wordt door beide groepen repatrianten, alsook Nederlandse groepen. Hiermee hoopt men de grote onbekendheid van de oorzaak van het verblijf van beide groepen voor het voetlicht te plaatsen. Het uiteindelijke doel is beide groepen te verenigen in een Stichting met een geheel nieuw beleid en structuur, met een nieuw gezamenlijk museum en een gezamenlijk centrum om het gemeenschappelijke culturele erfgoed te beschermen en uit te dragen. Een pasar van verbroedering en hernieuwde kennismaking. Om de gemeenschappelijke geschiedenis te gedenken en blijvend te herinneren. Het motto: ***De handen ineen te slaan en niet te vergeten waar wij vandaan komen, in een samenwerking tussen de gemeenschappen die beide van ver overzee gekomen zijn.***

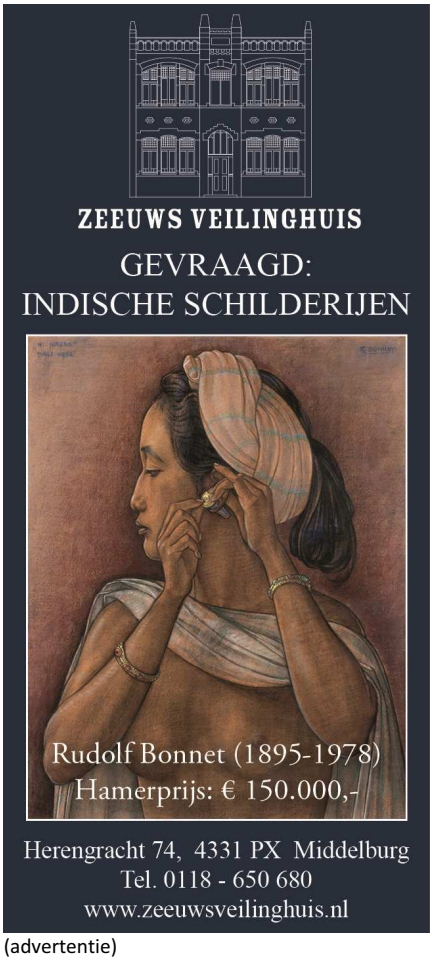
AMS-PARADISE

Vele actieve organisaties vanuit het gehele land zullen acte de présence geven op deze bijzondere pasar. Twee onmiskenbare onderdelen van de gezamenlijke cultuur zijn de muziek en de eetcultuur. In een bonte mengeling zal men deze dan ook op de pasar tegenkomen.

Enkele programma-onderdelen zijn:

Een tropisch speelparadijs voor de kinderen voor urenlang plezier.
Klein filmtheater, waarin naast tal van DVD's de "Weduwe van Indië" zal worden vertoond.
Voordrachten van bekende Indische Molukse en Nederlandse schrijvers met stands waarin u zelf met hen kunt kennismaken.
Ketemu Alan Alan, waar u kunt afspreken om elkaar te ontmoeten.
Een "Meet & Greet" point, waar u met uw favoriete artiest op de foto kunt.
Tropische stands en eettentjes waar u de hele dag door kunt genieten.
Een ICM-stand waar u persoonlijk met het team kunt kennismaken en alle informatie kunt krijgen.

En dit alles en nog veel meer in een geweldige oosterse sfeer met een klaterende waterval en een beekje met een bruggetje; een tropisch decor met vogels en allerlei andere tropische dieren onder een complete sterrenhemel boven u. Met diverse podia met optredens van bands, dansgroepen en artiesten, kortom teveel om op te noemen.
Drie dagen lang een tropisch festijn die in Nederland zijn weerga niet heeft. Vrijdag 31 augustus, zaterdag 1 en zondag 2 september in het Sportzalencomplex de "Vechtsebanen", Mississippidreef 151, 3565 CE Utrecht, Tel: 030-2627878. Openingstijden: vrijdag en zaterdag 12.00 – 01.00 uur, zondag 10.00 – 22.00 uur. Toegang: kinderen t/m 5 jaar en 65+ (kaart) gratis. Overig: 8,00 euro. Passepartout voor drie dagen: 22,00 euro. Inlichtingen: Evenementenbureau ANS-PARADISE, Boksheuvelstraat 2-e, 5222 AN Den Bosch, Tel: 073-8221828.

(advertentie)

Nu ook reparatie van iPhone 3G (S), 4 (S) en iPad 2.
http://www.borca-online.nl/iphone-en-ipad-reparatie

Borca Computer Online Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Korte berichten

Rijstterrassen Bali nu op Wereld-erfgoedlijst UNESCO

De UNESCO heeft het beroemde Subak irrigatiesysteem op Bali opgenomen in het Wereld-erfgoed. Op 29 juni werd besloten de schitterende rijstterrassen op de lijst te zetten en zodoende te beschermen. De 36e assemblee in Sint Petersburg in Rusland heeft hiertoe besloten, nadat er 12 jaar lang voor gestreden was om dit unieke cultuurerfgoed internationaal te beschermen. De Indonesische Ambassade verklaarde bij monde van M. Aji Surya dolgelukkig te zijn met het besluit en ook de vice-minister voor Onderwijs en Cultuur, Windu Nuryanti, was zichtbaar verheugd, evenals de

Rijstterrassen Bali op Wereld-erfgoedlijst

regenten van Badung en Gianyar. Nuryanti sprak van “een historische gebeurtenis” en legde uit dat het Subak systeem deel uitmaakt van de levende cultuur van Bali en aansluit bij een lijst van objecten en plekken die al eerder door de UNESCO als belangrijk erfgoed werden bestempeld. Op deze lijst staan verder onder andere de traditionele Keris, de Prambanan tempel, Angklung instrumenten en de Karinding fluiten van West-Java.

Indonesië is het ‘vingertje’ van Nederland beu

Van Indonesië kan niet gezegd worden dat het op mensenrechtengebied dezelfde standaard heeft als Nederland. “Maar als je goed kijkt, kan je zien dat er toch veel vooruitgang geboekt is”, aldus de Indonesische ambassadeur in Nederland, Retno Marsudi. Ze wijst erop dat de dictator Suharto pas in 1998 is vetrokken, waarna er toch veel is gebeurd. “Het is zeer hoopvol wat er gaande is”, vertelde Marsudi, “het land is absoluut in een democratische ontwikkeling”. Het is haar dan ook niet echt duidelijk waar Nederland precies op doelt. “Het lijkt meer een algemeen verwijt, maar als die discussie blijft voortduren, kan dat de bilaterale banden tussen beide landen beschadigen”. Marsudi erkent dat er nog problemen zijn, maar daagt Nederland uit een land aan te wijzen waar geen problemen zijn. Volgens haar is Indonesië op meerdere vlakken steeds vooruitstrevender geworden. De relatie tussen Indonesië en Nederland gaat volgens Marsudi soms

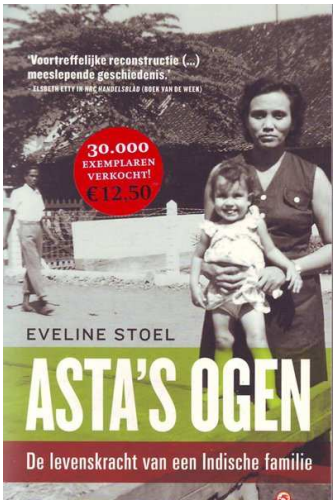

Ambassadeur Retno Marsudi van Indonesië

één stap vooruiten dan twee stappen achteruit en de volgende keer juist tweestappen vooruit en één stap achteruit. Het lijkt pure willekeur. Ze hoopt dat de relatie vanaf nu in ieder geval vooruit zal gaan en dat Nederland Indonesië op een eerlijke manier zal beoordelen.

Asta’s ogen wordt verfilmd

De roman “Asta’s Ogen” van Eveline Stoel wordt verfilmd. FU-Works heeft de filmrechten gekocht. Dit maakten

de Nederlandse filmproducent en uitgeverij Nijgh & Van Ditmar onlangs bekend. De debuutroman van Eveline Stoel is inmiddels al 45.000 keer verkocht. Het epos gaat over een gewone Indische familie. Het verhaal vertelt niet alleen over het keven in Nederlands-Indië, maar ook wat de familie later meemaakt als ze naar Nederland komen. Producent San Fu Maltha heeft nog een aantal projecten in ontwikkeling met Indische thema's. Zo werkt hij aan de verfilming van "De Stille Kracht" van Louis Couperus en

aan de film "Westerling" over de omstreden legerkapitein en zijn zeer controversiële rol tijdens en vlak na de Indonesische onafhankelijkheidsstrijd. FU-Works is daarnaast bekend door films als Zwartboek, Alles is Liefde, Tirza en Süskind, Oorlogswinter, enz.

Sigarettenrook verandert in zuurstof

Twee Indonesische scholieren van een middelbare school in Semarang hebben tijdens een uitvindersbeurs in het Thaise Bangkok een gouden medaille gewonnen. Zij hebben er een apparaat gedemonstreerd dat in staat is om sigarettenrook om te zetten in zuurstof.

Het apparaat zuigt de door rook vervuilde lucht op en breekt dan me elektriciteit de schadelijke monoxide- en carbondioxidemoleculen af en zet

deze om in zuurstof en koolstof. De zuurstof wordt de ruimte weer ingeblazen en de koolstof wordt afgevangen door filters. Hierdoor worden de gevaarlijke stoffen CO en CO2 die vrijkomen in sigarettenrook gereduceerd. De twee scholieren, Zihramma en Harmawan, noemen hun apparaat de T-Box. Ze kwamen op het idee omdat ze zich stoorden aan het toenemend aantal rokers. "We konden het aantal rokers niet terugbrengen, maar wel iets doen aan de vieze lucht van sigaretten", zo vertelden de twee jonge uitvinders. Er is nog niet bekend gemaakt of het apparaat in productie genomen wordt.

e-reader als 'Big Brother'

Een *e*-reader lijkt de nieuwe Big Brother te worden zoals in Orwell's '1984'. Wat kunnen boekhandelaren en uitgevers te weten komen over uw leesgedrag? Iedere keer als u uw eigen *e*-reader opstart, maakt het verbinding met de server, waardoor het bedrijf weet welk boek je aan het lezen bent, hoe lang je erover doet om het boek uit te lezen en bij welke fragmenten je notities plaatst. En het maakt niet uit of het een Kindle, iPad of Nook is, ze doen het allemaal. Vroeger kon een boekverkoper of uitgever alleen weten hoe vaak een boek werd verkocht. Nu kunnen ze à-la-minute weten wie er leest, wat u leest en hoe u leest. Voor uitgevers is dit een schat aan informatie. Lezen is eeuwenlang een pure privé-aangelegenheid geweest; een intieme band tussen de lezer en de door de schrijver op papier gezette tekst. Met de komst van het digitale lezen is het iets dat van alle kanten gemeten kan worden. Schrijvers en met name commerciële schrijvers zijn zich bewust van deze nieuwe mogelijkheden, maar voelen zich erdoor ook onzeker. Immers kunnen deze nieuwe inzichten de manier van schrijven beïnvloeden. Auteurs die het als broodwinning doen, zullen in de verleiding kunnen komen om meer klantgericht te schrijven, waardoor hun creativiteit en zuivere inbreng door commerciële belangen naar de achtergrond kan worden gedrongen. Voor veel lezers echter zal het probleem zich op een geheel ander niveau manifesteren, namelijk die van de privacy. Bij hen zal het aanvoelen als een tweede Facebook, waarbij achter de schermen ongevraagd en ongewild allerlei informatie over de lezer kan worden verzameld voor reclamedoeleinden. Wie een *e*-reader aanschaft, wordt door de verkoper, noch door de provider hiervan op de hoogte gesteld. Evenmin is het te vinden in de handleiding. Het gevoel van schending van privacy wordt door bedrijven weggewuifd met de woorden: "Wij bieden mensen de gelegenheid om hun leeservaringen te

delen….." Een ander nadeel van deze onvrijwillige informatieverzameling is, dat uitgevers de mogelijkheid hebben om manuscripten van schrijvers te weigeren of aan te passen als ze vinden dat dit niet zo lekker in de markt ligt, hierbij de auteur tot een gewone producent reducerend. Dan

maken de uitgevers immers uit wat geschreven wordt en wat gelezen wordt. En dat mag toch nooit de bedoeling zijn?

Jubileumtentoonstelling Bronbeek

In verband met het 150 jarig bestaan van Militair Tehuis Bronbeek is men druk bezig met de voorbereidingen voor een Jubileumtentoonstelling. Dit jubileum zal op 19 februari 2013 groots worden gevierd. Voor het completeren van de Jubileum-tentoonstelling is UW HULP nodig. Natuurlijk is er in Bronbeek een schat aan materialen te vinden, maar mogelijk zijn er onder het publiek nog mensen die nog andere foto's, voorwerpen of herinneringen hebben. Bronbeek zou daar graag kennis van nemen.

Zo is bijvoorbeeld bekend dat er in het verleden een Bronbeker was, die houten vogeltjes sneed en die op straat voor een kwartje verkocht aan voorbijgangers. Bronbeek zou graag één van die vogeltjes in de tentoon-stelling opnemen. Of een foto waar Flip de Fluiter (een andere beroemde Bronbeker) op staat. Wie denkt dat hij of zij iets kan bijdragen aan de grote Jubileumtentoonstelling, is bij deze van harte uitgenodigd om contact op te nemen met Bronbeek. Elke woensdagmiddag in Augustus, tussen 13.30 en 16.30 uur, is in Bronbeek iemand aanwezig om u te ontvangen. Of neemt u anders contact met Bronbeek op via de website of het e-mailadres. Museum Bronbeek, Velperweg 147, 6824 MB Arnhem, Tel: 026-3763555 (Niek Ravensbergen), nb.ravensbergen@mindef.nl of via de website: www.bronbeek.nl.

Bij voldoende aanmeldingen wordt de editie van augustus weer een

Herdenkings Special

Meldt uw herdenking aan bij de redactie, indien mogelijk met een foto van het monument

info@indisch-centrum-denhaag.nl

Let op, inlevering kopij: 4 augustus 2012

Parlementsverkiezingen en "De Indische Kwestie"

Hier het derde deel van de serie over de politieke partijen in de Tweede Kamer en hun affiniteit met de Indische gemeenschap. Was eerder al het CDA aan de beurt, nu staan Groen Links en de VVD voor het voetlicht.

De partij Groen Links heeft zich altijd achter het oplossen van de Indische Kwestie geschaard. Tijdens de Kamerdebatten heeft deze partij ook de betreffende motie ondersteund. Groen Links heeft de Indische gemeenschap alle steun gegeven en ook in het verleden hebben zowel de fractievoorzitter Jolande Sap als ook de vertegenwoordiger van de partij in de Commissie van VWS, Linda Voortman, veel gedaan voor de Indische mensen. Uniek is dat Groen Links de Indische Kwestie ook in het verkiezingsprogramma heeft verwoord Op pagina 26 van het concept verkiezingsprogramma staat de zin: "De geleden oorlogsschade van de oorlogsgetroffenen uit voormalig Nederlands-Indië is tot op de dag van vandaag onvoldoende gecompenseerd Groen Links streeft naar een oplossing van deze Indische Kwestie". Het volledige programma van Groen Links kunt u lezen op: http://tweedekamer.groenlinks.nl/node84555.

De VVD heeft zich voordat deze partij onder Minister-president Mark Rutte samen met het CDA en gedoogpartner PVV een regering vormde, altijd welwillend ten opzichte van de Indische gemeenschap opgesteld. Met name Halbe Zijlstra maakte zich sterk voor het Tractaat van Wassenaar. Echter tijdens de Kamerdebatten in deze regering heeft de VVD zich zeer negatief opgesteld ten opzichte van de Indische Kwestie. Premier Mark Rutte is plotseling zijn Indische afkomst vergeten. De Indische gemeenschap is dan ook zeer teleurgesteld in hem en zijn partij VVD. Ook de woordvoerder van deze partij in de Commissie van VWS, Mevr. Helma Lodders, heeft geen enkele bijdrage geleverd die de Indische gemeenschap een oplossing in het vooruitzicht kon stellen. Op 12

september moet de Indische gemeenschap en ieder die hen welgezind is, zich maar uitspreken over de houding van deze partij.

Wie alle blogs en de laatste updates nog eens op een rijtje wil nalezen, kan terecht op het Weblog van het N.I.C.C.: http://indisch-centrum-denhaag.blogspot.com.

Welke politieke partijen zijn Indischgezind? ***http://indisch-centrum-denhaag.blogspot.com***

De politieke barometer is een initiatief van Media-partners N.I.C.C. en ICM-online
met redactionele medewerking en analyses van Ton te Mey (Het Indisch Platform)

INDISCH PLATFORM **z o e k t d o n a t e u r s**

Het Indisch Platform behartigt de belangen van de Indische gemeenschap bij de Nederlandse overheid.

Stichting Het Indisch Platform - Postbus 85564 - 2508 CG Den Haag

www.indischplatform.nl **info@indischplatform.nl**

Het Indisch Platform heeft de ANBI-status en dus is uw donatie een aftrekpost bij uw belastingaangifte

De vindingrijkheid van de inlander

Het Tropenmuseum heeft een archief met honderdduizenden foto's uit voormalig Nederlands-Indië. In die verzameling zijn een aantal treffende foto's die getuigen van de vindingrijkheid van de toenmalige inlanders. Het betreft hier een tuibrug, die gemaakt is van bamboe, die verrassend veel lijkt op de Erasmusbrug in Rotterdam. In de tijden van weleer fotografeerden Nederlanders in Indië vooral zichzelf en hun personeel. Op toeristische tochtjes werd ook weleens de camera gepakt om een berg of een vallei op de gevoelige plaat vast te leggen., maar bijna altijd erg vaag, veraf en zonder details.

Dat er toch foto's van het imposante landschap in het archief zitten, is te danken aan de spoorwegen, stations en vooral ook de bruggen. Ingenieurs lieten die vereeuwigen door vaak professionele fotografen voor hun documentatie en promotie. Een van de opvallendste bruggen is wel de bamboebrug over de Serajoe bij Wonosobo op Midden-Java. In totaal heeft het Tropenmuseum er zeven foto's van in bezit, alle vanuit een ander standpunt genomen. Als er al zeven foto's in het archief zitten, kun je er zeker van zijn dat er nog veel meer waren, maar veel fotomateriaal is in en direct na de oorlog verloren gegaan. De brug moet in zijn glorietijd al een imposant bouwwerk geweest zijn.

De Wonosobo Brug lijkt een inspiratiebron te zijn geweest voor de Erasmusbrug in Rotterdam.

Blijft het punt: wat kan er allemaal overheen? Nauwelijks één voetganger. De fotograaf heeft iemand gevraagd om op de brug te poseren. Duidelijk is, dat als van de andere kant ook een voetganger komt, het passen en meten wordt om elkaar te passeren. Bamboe is enorm sterk, maar heeft veel te lijden van het Indonesische klimaat. Na vijf jaar is het verrot en moet de brug worden herbouwd, als hij al niet eerder verwoest is door de rivier die hij overspant. Het ene moment mag de Serajoe een vriendelijk kabbelend stroompje zijn, maar in het regenseizoen ontpopt het zich als een woest kolkende massa water. Het waterniveau stijgt dan boven het loopvlak van de brug en dan is het gauw gedaan.

Het eerste waar ik aan moest denken, was de Erasmusbrug in Rotterdam. Een tuibrug, net als die over de Serajoe. Het wegdek is aan hoge

peilers gehangen. Het enige verschil is dat de pijlers van de Erasmusbrug in het water staan en de bamboepijlers van de Wonosobo-brug staan op het land. Maar verder is het principe hetzelfde. Zouden de Nederlandse ingenieurs het concept voor de Erasmusbrug hebben afgekeken?

In een uitgave van het Tijdschrift van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs afdeling Nederlands-Indië uit 1894, wordt de inventiviteit die ten grondslag lag aan het bouwen van zulke bruggen geroemd. "…..zeer interessante bouwwerken, geheel op initiatief der plaatselijke hoofden, die zonder enige kennis van techniek of voorlichting door de inlandse bevolking is uitgevoerd. Bouwwerken, waaraan wel eene grote hoeveelheid materialen en arbeidskrachten zijn besteed en die veel onderhoud vereisen, maar die toch getuigenis afleggen van de vindingrijkheid der inlander en vele jaren aan de behoeften van transport hebben voldaan".

Hoelang de inlander over de bouw van een bemiddelde bamboebrug deed? Ongeveer twee weken. En de kosten? Driehonderd Nederlandse guldens….. De tentoonstelling in het Tropenmuseum is nog te zien tot en met 11 november. De begeleidende catalogus kost € 5,00.

(advertentie)

Herdenking opheffen K.N.I.L.

Op 26 juli 2012 vindt bij het KNIL-monument op het landgoed Bronbeek de jaarlijkse openbare herdenking plaats van het opheffen van het KNIL (Koninklijk Nederlands Indische Leger). Dit gebeurde in 1950. Aansluitend aan de herdenking en kranslegging, die om 12.00 uur begint, wordt er een mini-

symposium gehouden met een boekpresentatie van de historicus Hans Goedkoop. Hans Goedkoop, ook bekend als presentator van onder andere het historische TV-programma "Andere Tijden", zal spreken over een geschiedenis, die binnen zijn familie altijd ongeschreven is gebleven. De hoofdpersoon is zijn grootvader, generaal-majoor Van Langen, die de opheffing van het KNIL in 1950 van nabij meemaakte. Goedkoop volgde de gangen van zijn grootvader en ontdekte een schemerwereld van geheime acties en conflicten. Hij schreef hierover het boek: "De Laatste Man", dat hij deze middag zal presenteren.Het mini-symposium vindt plaats om 14.00 uur in de Sumatrazaal van het Reünie en Congrescentrum "De Kumpulan" in Bronbeek. Het gehele programma is vrij toegankelijk, maar wilt u erbij aanwezig zijn, dan wordt u wel dringend verzocht dit even van tevoren te melden. Na afloop van de herdenking bij het KNIL-monument zal

een Indische maaltijd geserveerd worden, waarvoor u zich eveneens van tevoren moet opgeven. De maaltijd kost E 18,50, waarvan de bonnen ter plaatse worden verkocht. Aanmelden voor het symposium via e-mail: loket.ktomm.bronbeek@mindef.nl, onder vermelding van mini-symposium. Aanmelden voor de Indische maaltijd via hetzelfde e-mailadres, onder vermelding van: maaltijd.

Nationale Indië Herdenking

Op 15 augustus 2012 is weer de jaarlijkse Nationale Indië Herdenking.
Evenals andere jaren zal het N.I.C.C. samen met Het Indisch Platform een informatiestand bezetten.
U vindt ons in het souterrain van het World Forum International Convention Centre in Den Haag.
In deze informatiestand kunt u zich aanmelden als donateur, kunt u zich met uw organisatie aanmelden bij Het Indisch Platform en kunt u zich opgeven als abonnee op onze mooie Nieuwsbrief.
Wij hopen u dan te mogen begroeten; wij zijn de gehele dag aanwezig om al uw vragen te beantwoorden.

Boekbespreking, *e*-Books, CD en DVD

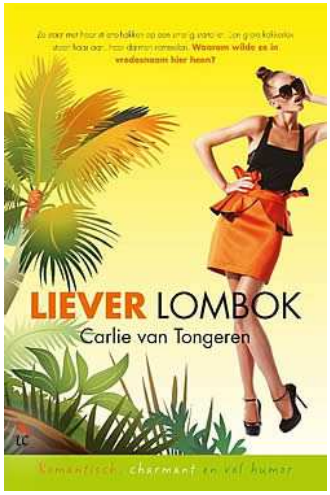
Wie schrijft, die blijft
Iedereen heeft wel een verhaal!

Kijk op onze site

www.deBoekenmaker.com
of vraag de brochure aan om te zien hoe wij uw verhaal in een boek kunnen gieten.
We doen dit al dertig jaar!
Egodocumenten, reisverslagen of dissertaties, in oplagen van 10 tot 10.000!
U kunt het zo gek niet bedenken.
Tel.: 026-3391209 of 0627261006
info@deboekenmaker.com

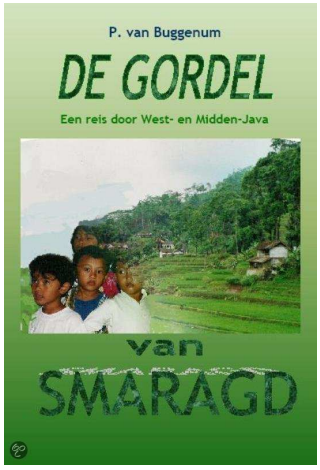
(advertentie)

Liever Lombok - Carlie van Tongeren. Liza heeft een heerlijk leven. Mooi huis, lekker reizen, leuke vrienden en een goede baan in de marketing. Dan gaat haar eens zo succesvolle vader failliet en wordt ook zij ineens ontslagen. Terwijl zij in dit diepe dal zit, gaat ze naar het afstudeerfeestje van Sanne, die ze al heel lang niet heeft gezien. Sanne vertelt dat ze die week vertrekt naar Indonesië om daar vrijwilligerswerk te doen. Liza pakt dan zomaar haar koffers en reist met Sanne mee. Dit past helemaal niet bij haar en daar komt ze achter ook. Een leuke meeslepende roman van een auteur die in 2011 debuteerde met

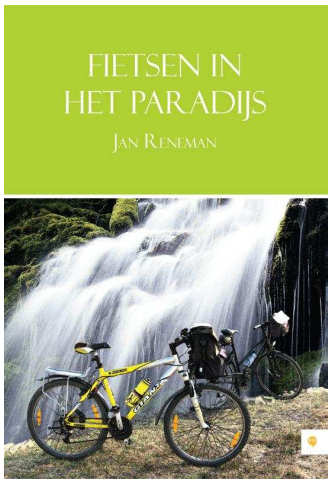
"Pasta en Passie". Voor Carlie is Indonesië bekend terrein, want zij heeft ook vrijwilligerswerk gedaan in een Kampong. *Adviesprijs: € 12,95.*

De gordel van smaragd - Piet van Buggenum. In dit boek probeert de auteur zijn indrukken en gevoelens weer te geven over de schoonheid van

de natuur en cultuur op Java. Om stof voor zijn boek te verzamelen reisde hij door het land van zijn dromen. Af en toe voegt hij er een stukje herinnering aan toe. De inwoners van Indonesië hebben met hun vriendelijkheid en gastvrijheid zijn hart gestolen. In 1996 ervoer hij dat het land inderdaad een paradijs genoemd mag worden. Maar misschien dat een deel van de bevolking zelf dit anders ervaart. *Adviesprijs: € 17,50.*

Fietsen in het paradijs - Jan Reneman. Dit boek beschrijft op humoristische wijze een fietstocht door Sulawesi.

Deze fantastische fietstocht begint na een transfer van Ujung Pandang naar Rantepao, door centraal Sulawesi. Lastige klimmen en prachtige afdalingen door een magnifieke natuur wisselen elkaar af. Een wandeling door

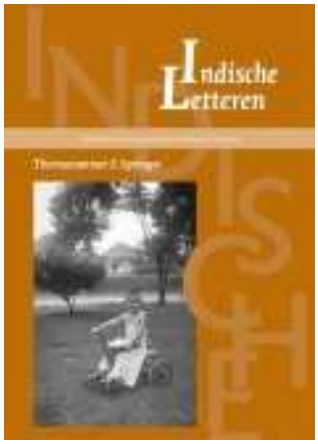
de dichte jungle bij Tentena en een verblijf van vijf dagen op het mooie Kadidiri, een onbewoond eiland zonder electra en waterleiding, maar wel met het mooiste koraal van de wereld. Ze behoren tot de hoogtepunten van de reis. Na een avontuurlijke boottocht wordt dan uiteindelijk Manado in Noord-Sulawesi bereikt en kan worden teruggekeken op een zeer geslaagde fietsreis. *Adviesprijs: € 14,95*

Tante Anin en oom Tjoh - Tjaal Aeckerlin. In archieven bevinden zich enorme aantallen foto's, die genomen zijn in voormalig Nederlands-Indië. Beelden van beroepsfotografen die in opdracht van de regering, of van het gouvernement of van ondernemingen de verschillende bevolkingstypen, de plantages en de monumentale gebouwen vastlegden. Ook talrijke amateurs legden met de komst van handzame camera's veel situaties op de gevoelige film vast. Bij het in dit boek verzamelde beeldmateriaal

ontbraken veelal de omschrijvingen of ze zijn uiterst beknopt. Indische ouderen (80+) hebben deze foto's opnieuw inhoud gegeven door ze van gevoels- en betekeniswaarde te voorzien. De foto's komen hierdoor weer tot leven in dit unieke boek. Ontegenzeggelijk Indisch erfgoed. *Adviesprijs: € 29,50.*

Indische letteren – themanummer F. Springer - Werkgroep Indisch-Nederlandse Letterkunde. Het juni-nummer van het Tijdschrift voor Indische Letteren is geheel gewijd aan de vorig jaar overleden F. Springer. In dit nummer staan onder andere lezingen en toespraken van Harry Bekkering, Annette Portegies, Jan Tom Schneider, Pamela Pattyama en Arjan Peters. Deze werden gehouden

tijdens de herdenkingsbijeenkomst op vrijdag 3 februari 2012 in Leiden. *Adviesprijs: € 12,50.*

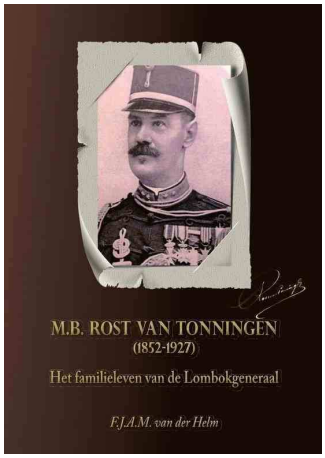
Logeeradressengids Indonesië 2012 - Maaike Boersma. In deze gids van de redactie van Moesson staan meer dan 450 voordelige logeeradressen voor avontuurlijke Indonesië-reizigers. De gids is samengesteld door Maaike Boersma en bevat adressen van Sabang tot Merauke. *Prijs: € 14,95.*

Geen gewoon Indisch meisje - Marion Bloem. Een meisje worstelt met het besef dat ze zichzelf, haar verleden, haar culturele achtergrond altijd heeft verloochend. Aan de hand van allerlei gebeurtenissen, herinneringen en

verhalen probeert ze erachter te komen wie ze is. Ze maakt twee reizen naar Indonesië, de eerste met haar Hollandse vriend en de tweede (na de dood van haar vader) met haar moeder. Om de verwarring en de verscheurdheid zo scherp mogelijk weer te geven, heeft Marion Bloem haar hoofdfiguur op gesplitst in twee elkaars tegenpolen zijnde karakters: het hartstochtelijke zusje, bij wie elk nieuw inzicht tot nieuwe obsessies leidt en het onverschillige zusje, dat haar maatschappelijke ambitie niet door haar emoties laat dwarsbomen. *Adviesprijs: € 4,95.*

M.B. Rost van Tonningen 1852-1927 - F.J.A.M. van der Helm. Dit boek vertelt het familieleven van de "Lombokgeneraal". Marinus Bernardus Rost van Tonningen verkreeg in 1907 de functie van Luitenant-generaal in het KNIL. Na een officiersopleiding aan de KMA in Breda vertrok hij in 1872 naar Nederlands-Indië. In 1909 ging hij met pensioen.

Dit boek beoogt geen biografie te zijn, maar een beeld te geven van het privéleven van deze vooraanstaande militair. Zijn privé-archief diende hierbij als voornaamste bron. Zijn geboorte in Paramaribo, zijn jeugd als puber op het Antilliaanse eiland Sint Eustatius, tot zijn familieleven met zijn vrouw, Jkvr. Meinouda van den Bosch. We lezen van zijn visie op de bloedige strijd tijdens de Lombok-expeditie en

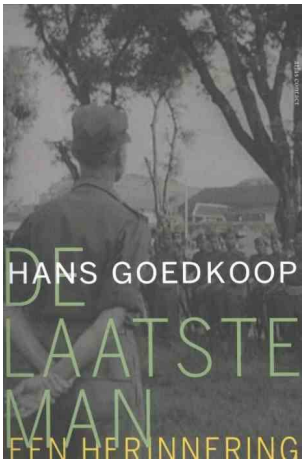
diverse krijgshandelingen in de Atjeh-oorlog, waarvoor hij onderscheiden werd met de Militaire Willems-orde. *Adviesprijs: € 17,00.*

Reizen door het echte Bali - Kees Smetsers. Wandelend door het leven van alledag op Bali en met respect voor de 'adat' van het Balinese volk, beschrijft de auteur deze ontdekkingstocht, waarbij hij zichzelf tegenkomt. Dit levert veel verrassende ontmoetingen op, onder andere met zijn vriend Wikey, naar wie hij vijf jaar lang heeft gezocht. Hij ontmoette hem weer in het noorden van Bali, waar de Balinezen hem liefdevol hadden opgenomen, nadat hij de door de strijd tussen Christenen en Moslims op

de paradijselijke Molukse eilanden met zijn gezin op de vlucht was geslagen. De Balinese bevolking had ondanks hun eigen armoede hem en zijn gezin weer een nieuw 'thuis' gegeven. *Adviesprijs: € 16,95.*

De Laatste Man - Hans Goedkoop. De auteur beschrijft hier het verhaal van zijn grootvader. In 1948 verovert een hoge Nederlandse officier in Indië het bolwerk van de opstandelingen, die het land onafhankelijk willen maken. Hij maakt promotie en wordt generaal-majoor. Goedkoop vertelt over de geschiedenis, waarin hij de gangen van zijn grootvader volgt en ontdekt een schemerwereld vol geheime acties en conflicten. Dit boek

ziet het verlies van Indië door het prisma van één leven. Het boek wordt uitgebracht in samenwerking met het Indisch Herinneringscentrum in Bronbeek, waar het op tijdens een mini-symposium gepresenteerd zal worden (zie artikel elders in deze Nieuwsbrief). Het boek verschijnt na 26 juli. *Adviesprijs: € 14,95*

e-book, CD, DVD

Diederik van Vleuten – Daar werd wat groots verricht - DVD. De complete theaterregistratie plus een prachtig boek met achtergronden met unieke foto's en documenten uit Van Vleutens familie-archief. Nog nooit is er in het theater zo aangrijpend verteld over de vak van Indië en zelden werd een solodebuut zo unaniem geprezen.

Diederik van Vleuten vertelt over het leven van zijn oudoom Jan in de voormalige kolonie, die de 2e Wereldoorlog op zich af ziet komen. Een ontroerend en schokkend verhaal over opkomst en ondergang, nederlaag en overwinning tegen het decor van de Japanse bezetting en de verschrikkingen van de internerings-kampen. *Adviesprijs: € 18,00.*

De in deze rubriek besproken boeken, CD's en DVD's zijn verkrijgbaar bij de Internet Boekhandel Van Stockum in Den Haag of bij de erkende boekwinkel, tenzij anders vermeld

VAN STOCKUM
INTERNET BOEKHANDEL

www.vanstockum.nl

Advertensi Mini

Personeel / Vraag & Aanbod / Gezocht / Mededelingen / Te Huur / Te Koop / Oproepen / Vakanties en nog veel meer.

Tarief: € 15,00 voor eerste 3 regels, daarna € 2,50 per regel, incl. BTW. Foto/Logo (max 55 x 55 mm) € 15,00 extra.

(40 tekens per regel, incl. spaties)

Let op!

Ter kennismaking met deze nieuwe advertentierubriek kunt u t/m 30 september uw Advertensi Mini tegen 50 % korting opgeven.

info@indisch-centrum-denhaag.nl

Gevraagd: LAPTOP.

Regelmatig door storingen geplaagd zoekt het N.I.C.C. een reserve laptop, zodat uw Nieuwsbrief geen onnodige vertraging oploopt. Heeft u er een staan die u toch niet gebruikt? Laat het ons weten. Liefst een uitvoering niet ouder dan 3 jaar. Wij laten hem professioneel leegmaken en opnieuw installeren door Borca-online.

info@indisch-centrum-denhaag.nl

Recept van de maand: Obloh-Obloh

Een echt traditioneel Indonesisch groentegerecht; zeer scherp, dus voor de liefhebbers van pittig eten.

Ingrediënten:

1 blok tofu (tahu) in grote dobbelstenen, 1/2 blok tempeh, 1 kleine witte kool (grof gesneden), 150 gram sperziebonen, 100 gram worteltjes in schuine schijven van 1 cm. gesneden, 2 grote uien grof gesneden, kleine maïskolfjes, 6 tenen knoflook gecrushed en fijngehakt, 1/2 blok trassi verkruimeld en in 4 eetlepels heet water opgelost, 2 eetl. sambal oelek, 4 rode pepers in ringen gesneden, 2 theel. laos, 1 stengel sereh (gekneusd met bodem van een steelpannetje of een keukenhamer), 1/3 blok santen, 3 blaadjes salam (Indonesisch laurier) 250 ml. water, olie, 1 theel. zout, 1 eetl. suiker.

Bereiding: Snijd de tempeh een keer door en de helften dan in plakken van 1 cm. Bak dan in een wok in ruim olie de tofu en de tempeh lichtbruin en laat daarna uitlekken. Doe dan de salamblaadjes met de laos in een pan met ruim water en voeg vervolgens de gesneden witte kool, sperziebonen, worteltjes en maïskolfjes toe. Kook de groenten halfgaar. Fruit de ui met de knoflook in 2 eetl. olie. Doe dit samen met het trassiwater, sambal, rode peper, sereh, santen, zout en suiker bij de groenten (de groente moet 1 cm. onder water staan). Laat alles op heel laag vuur sudderen onder af en toe roeren, tot de olie boven komt drijven. Lekker met witte rijst en bijvoorbeeld smoorvlees.

Selamat makan

Column Piet Koot is dood…..

door: Sante Brun

Piet Koot miste ik al enkele jaren. Op marktdagen in Heerlen was hij altijd luidruchtig aanwezig om te *tawarren,* of als een soort Indische *Prem Radakishun* op zoek naar een politieke discussie. “Hoezo Indisch, ik ben een rasechte Fries”, riep Piet, maar hij zag er knap Indisch uit en sprak ook met een Indisch accent. Een van de laatste keren dat ik hem sprak, het zal 1995 geweest zijn, vertelde hij waarom het hem gelukt was om niet te lijden aan het ‘Oost-Indisch Kampsyndroom’. Op de laatste dag van de Japanse bezetting had hij, net bevrijd uit een Jappenkamp in Batu of Malang op Oost Java, een Jap in de val gelokt. Of hij er korte metten mee had gemaakt, liet hij in het midden. Maar als zestien-jarige had hij zijn wraak gehad.

Piet zal altijd vol spannende verhalen over zijn leven, vooral dat van na de onafhankelijkheid van Indonesië. Piet was garagehouder maar daarnaast bemoeide hij zich met van alles. Hij vertelde dat hij op goede voet stond met Soekarno, maar met Soeharto was dat niet het geval. Piet was ook geen tegenstander van afsplitsing van gebeden van Indonesië. Zo handelde hij ook in pantserwagens die hij kocht van de DDR en doorverkocht aan de opstandelingen in Medan op Sumatra. Kennelijk was hij hierdoor in hoge militaire kringen een bekende geworden, maar men had blijkbaar geen redenen om hem er voor op te pakken.

Toen werd hij, toen hij in Indonesië was, uitgenodigd voor een diner in een huis in een buitenwijk van Jakarta. Zijn gastheren maakten het echter laat en adviseerden hem om te blijven overnachten. Piet merkte al snel dat er buiten hem niemand meer in het huis was en wantrouwend sloop hij het huis uit. Vlak achter hem explodeerde het huis. “Ik wist toen dat ik niet in Indonesië kon blijven”, zei hij simpel. Ook hier in Nederland bleef hij politiek actief, onder andere voor de oud-KNIL militairen die hier geen fatsoenlijk pensioen kregen en de spijtoptanten. Midden in de nacht placht hij mij te bellen en omstandig mij uit de doeken te doen welk artikel hij zou moeten schrijven en in welke bewoordingen. Of anders wilde hij een concept voor een brief aan een Minister of Kamerlid voorlezen. Ook kwam ik geregeld bij hem thuis, waar in de keuken altijd een smakelijke Indische maaltijd klaar stond. En altijd maar verhalen vertellend. Ik hoor hem nog zeggen: “Seg Brrrun, moet jij goed luisteren ja! Ik seg tegen die fent, dónderop jij…..”

Piet zag het breed, meeslepend en groots. Hij is 83 jaar geworden. Zou hij nog altijd dat mooi zwartgeverfde haar hebben, als afstammeling van *“Grutte Pier”?*

C R E A P R O

VERTALINGEN

Den Haag

(official sponsor van Stichting Nederlands Indisch Cultureel Centrum)

Vertalingen van en naar alle talen en de moedertaal
Speciaal: technisch, medisch, juridisch en commercieel
Snelheid en kwaliteit tegen een redelijke prijs

SINDS 1989 HET VERTAALBUREAU DAT U ZORGEN UIT HANDEN NEEMT

Galileïstraat 18 - 2561 TE Den Haag - tel: 070-362 05 89 * - fax: 070-362 56 64

@: creapro@worldonline.nl **w:** www.creapro.myplaces.nl

D A T I S A N D E R E T A A L...!

(advertentie)

JUST4KIDS... voor iedereen van 4 tot 16 jaar

Hebben jouw ouders, oom en tante, opa en oma de petitie al ondertekend?
Iedereen (Indo of geen Indo) die de Indische gemeenschap een warm hart toedraagt en het met de stelling eens is, kan de petitie ondertekenen.

http://deindischekwestie.petities.nl *of* **http://www.petities.nl/petities/de-indische-kwestie**

Korte berichten

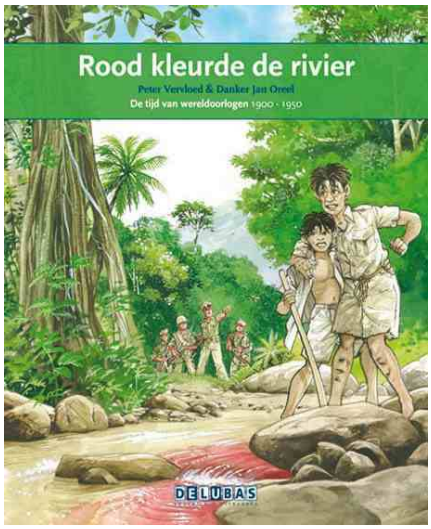
15 augustus herdenking

In het kader van de Nationale Indië-herdenking op 15 augustus 2012, waar het einde van de Tweede Wereldoorlog in de Pacific wordt herdacht, wil de redactie graag het volgende weten. Waar worden speciaal voor de jeugd programma's verzorgd rondom de herdenkingen? Naast de normale herdenkingen willen wij in deze rubriek ook speciale aandacht schenken aan bijzondere herdenkingsprogramma's en extra activiteiten voor de jeugd, waar ook in Nederland. Reacties graag aan de redactie. info@indisch-centrum-denhaag.nl

Boeken, e-books/cd/dvd

Rood kleurde de rivier

Dit spannende leesboek van Peter Vervloed speelt zich af op West-Java in 1947. Indonesië heeft zich onafhankelijk verklaard. De Nederlandse regering probeert met man en macht de zeggenschap over de kolonie te behouden en heeft het leger er op af gestuurd, die met harde acties het gezag probeert te herstellen. Bij een van die acties wordt

Saihs vader gedood. Een Nederlandse soldaat redt het leven van Saih. Daarna sluit Saih zich aan bij de vrijheidsstrijders. Al snel krijgt hij een opdracht, maar komt daarbij voor een hartverscheurende keuze te staan. Dit boek is geschikt voor kinderen vanaf 8 jaar en kost € 12,95.

Recept

Kippenlevers met een pikante Worcestershire saus

Kok Robin vond dit recept in Yan-kit's 'Classic Chinese Cookbook'. Hij kan zich echter moeilijk voorstellen dat dit een klassiek gerecht is, omdat in het China dat hij kent nauwelijks kippenlevers gegeten worden; laat staan met een Worcestershire saus. Maar wie kan dat schelen, zolang het maar lekker is, toch?

Ingrediënten:
500 gram kippenlevers, 1/2 eetl. maïzena, 2 eetl. geraspte gemberwortel, 2 gesnipperde uien, 3 lente-uitjes voor de garnering, 1/2 dl. Kippenbouillon.
Voor de marinade: 2 eetl. sojasaus, 1 eetl. Worcestershire saus, 2 theel. bruine suiker, 1/2 theel. zout, zwarte peper.
Voor de saus: 1 dl. water, 1 eetl. sojasaus, 1 eetl. Worcestershire saus, 1 afgestreken eetl. maïzena.

Bereiding: Was de kippenlevers en snijd ze in twee of drie stukken. Dep ze droog en doe ze in een schaal met de marinade voor minstens 2 uren. Laat ze daarna uitlekken in een vergiet en bestrooi ze met de 1/2 theel. maïzena. Verhit in een wok een scheut olie en fruit de uiensnipper met de gember op hoog vuur. Voeg de kippenlevers toe en bak ze voor ongeveer 2 minuten. Doe de kippenbouillon erbij en zet de hittebron laag. Deksel op de wok en laat het onder af en toe roeren ca. 3 minuten sudderen. Maak intussen in een klein steelpannetje de saus en bind deze af met de maïzena. Doe de saus daarna in de wok bij het mengsel en roer goed door. Doe dan alles in een schaal en serveer met wat in ringen gesneden lente-uitjes. Lekker met witte rijst en een frisse komkommersalade. ***Selamat makan.***

Agenda

26 september 2012: Papa, in je mand!
Vier vaders die samen meer dan twaalf muziekinstrumenten bespelen. Ze zingen, maken grappen en zorgen ervoor dat je je geen moment zit te vervelen. Het theatergezelschap heet: "Stormkracht Vier" en heeft op een heel bijzondere manier interactie met het publiek. Iedereen wordt volledig in het spel meegenomen en jong en oud zit gedurende de hele voorstelling op het puntje van de stoel. Het verhaal is als volgt: Marcel en David organiseren het schoolkamp. Ze moeten aan alles denken. Daarom hebben ze alle regels vastgelegd in het grote regelboek. Dat is handig! Nog even de laatste controle en dan kunnen ze beginnen. Maar het loopt helemaal in het honderd. Hoe moet het nu verder met de Bonte Avond? En het wordt zelfs zo erg, dat ze de kinderen kwijtraken. Wat moeten ze nu doen…? Op woensdag 26 september kun je het allemaal meemaken. Het begint om 14.30 uur en is geschikt voor iedereen vanaf 8 jaar. De locatie is het **Laaktheater,** (vroeger: Theater Pierrot) Ferrandweg 4-T, 2523 XT Den Haag, Theater-kassa:

Tel. 070-3966135. Zie verder de website: www.laaktheater.nl of e-mail: info@laaktheater.nl, voor meer info.

Mano

Boekingen:

www.thisismano.com
contact@thisismano.com

www.totallykidz.nl - info@totallykidz.nl

www.janvis.nl - info@janvis.nl

Links4Kids

Heel veel leuke ***links*** voor kinderen: http://suara-baru-kecil.jouwpagina.nl

De **Jeugdwebsite** van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting (Ned.-Indië). http://www.eenlevenverloren.nl/index.php?go=home.personen@pagenr=1

Villa Zebra, landelijke jeugdorganisatie http://www.villazebra.nl

Kunstbende, landelijke organisatie met afdelingen in alle provincies voor iedereen van 13 tot en met 18 jaar. http://www.kunstbende.nl

Indisch Herinneringscentrum Bronbeek www.indischherinneringscentrum.nl

Koorenhuis - Den Haag, cursussen en workshops voor muziek, dans, kunst en theater. http://www.koorenhuis.nl

Taman Indonesia, Het leukste kleine Indonesische dierenpark in Nederland. http://www.taman-indonesia.nl

Weblog "Indische Jeugdletteren" Blog van Marjorie van Putten: http://indischejeugdletteren.wordpress.com/over-mij/

Jeugd Startpagina "Open Start" http://jeugd.openstart.nl

Jeugdbieb, leuke en informatieve website. http://www.jeugdbieb.nl

Cultuur, Jeugd, Sport en Media in Vlaanderen, website met van alles. http://www.cjsm.vlaanderen.be

Geef je mening…

Graag willen we weten wat jij van deze rubriek vindt. Wat vind je van de informatie, de onderwerpen, wat mis je nog. En vooral, wil je zelf ook wat bijdragen aan de inhoud van deze rubriek. Dat kan altijd. Laat het ons maar weten en wij zorgen dat jouw mening telt. Ons e-mailadres is: info@indisch-centrum-denhaag.nl

---

DJ GUIDE

PARTY AGENDA

dance events, party agenda, vrijwel alle DJ's en nog veel meer

overzichtelijk gerangschikt op datum en op locatie in heel Nederland

www.djguide.nl

het dance & party informatiepunt voor jongeren

www.stivoro.nl

just4kids says: not4kids

De Indische Agenda

LET OP! Sluitingsdatum alle kopij Nieuwsbrief nr. 6 op 4 augustus 2012

T/m 15 augustus 2012: Expositie "Linggadjatti, brug naar de toekomst". In samenwerking met het Exposorium van de Vrije Universiteit Amsterdam en de Stichting Indisch Erfgoed is deze fototentoonstelling tot stand gekomen. Te bewonderen zijn onder andere: landkaarten, foto's, boeken, tekeningen, brieven, enz. De getoonde materialen zijn afkomstig uit diverse privé-verzamelingen, onder andere van een Nederlandse soldaat, die van 1945 tot 1947 in voormalig Nederlands-Indië diende. De locatie is: **Exposorium VU Amsterdam,** De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam (ma. t/m wo.) Tel: 020-5985648 of 020-5983580. Openingstijden: ma. t/m vr. 9.00-22.30 uur, za. 8.00-18.00 uur en zo. 10.00-18.00 uur. Toegang is gratis. Nadere inlichtingen: Drs. Hendriekje Bosma, h.bosma@vu.nl.

T/m 31 augustus 2012: Thé Tjong-Khing, van strip tot sprookje. De bekende striptekenaar en illustrator Thé Tjong-Khing illustreerde meer dan 300 kinderboeken in zijn ruim 50-jarige carrière. Met zijn betoverende tekeningen won hij alle belangrijke

tekenprijzen. Tot en met eind augustus brengt het Kinderboekenmuseum Den Haag een overzichtstentoonstelling van zijn werk. Hierin wordt u meegevoerd door de zeer bijzondere wereld van Thé en ervaart u door animaties, film en spelletjes hoe hij zijn tekeningen heeft gemaakt. Een verrassende tentoonstelling voor het hele gezin.

Striptekenaar The Tjong Khing

Speciaal voor museumkaarthouders biedt het Kinderboekenmuseum elke zondag in de maand maart een exclusief **familie-arrangement**. U en uw gezin worden onthaald door een sprookjesverteller, die de mooiste verhalen van Thé tot leven brengt. Daarbij wordt een film over het leven en werk vertoond van deze meesterillustrator en ontdekt u zijn betoverende wereld. Daarna kunt u met de kids aanschuiven bij een inspirerende workshop. Tot slot krijgt u een affiche gratis. Dit arrangement is elke zondagmiddag in maart om 13.00, 14.00 of 15.00 uur en uitsluitend op vertoon van uw museumkaart. Graag vooraf even aanmelden via mail: info@kinderboekenmuseum.nl o.v.v. van uw naam, datum, aantal personen en gewenste tijd. Max. 80 pers. per keer. Locatie: **Kinderboekenmuseum,** Prins Willem-Alexanderhof 5, 2595 BE Den Haag (vlak naast station Den Haag Centraal), Tel: 070-3339666. Opening: dinsdag t/m vrijdag 14.00 tot 17.00 uur (in de vakanties 10.00 tot 17.00 uur); zaterdag en zondag: 12.00 tot 17.00 uur. Toegang: volwassenen: € 7,50; kind 4-18 jr. € 6,00; kinderen t/m 3 jr. gratis. Kortingspassen € 3,75; museumjaarkaart: gratis. Zie ook: www.kinderboekenmuseum.nl.

T/m 4 november: Indonesische schatten. Bijzonder mooie gouden sieraden uit de Javaanse Hofcultuur en zilveren voorwerpen die de VOC-ambtenaren lieten vervaardigen in Batavia. De gouden sieraden worden voor het eerst tentoongesteld. De goddelijke macht van het goud werd in de Javaanse Hofcultuur (0 – 1500 na Chr.) gebruikt om de drager geluk te brengen en te beschermen tegen kwade krachten. Tentoongesteld wordt een fraaie collectie sieraden met monsters, demonen e.d. Behalve afschrikwekkende motieven dragen ook veel sieraden elementen die tot de natuur terug te leiden zijn. Onder de unieke zilveren voorwerpen zijn onder andere tafelzilver, sirihkistjes en gedenkborden, die VOC-ambtenaren in de 17e en 18e eeuw lieten maken in Batavia. In november 2010 werd de collectie uitgebreid door een schenking van 20 waardevolle stukken van de architect C.J. Wagenaar. Deze schenking vormt de aanleiding tot de tentoonstelling. Bij de tentoonstelling verschijnen twee prachtig verzorgde boeken: “Goud uit Java” en “Zilver uit Batavia”.

Prachtig versierd sirihkistje van schildpad

De locatie is: **Gemeentemuseum,** Stadhouderslaan 41, 2517 HV Den Haag, Tel: 070-3381111. Opening: di. t/m zo. 11.00 – 17.00 uur. Toegang: volwassenen € 12,50, Museumkaart € 2,50, jeugd t/m 18 jaar gratis. Het schitterende door de architect Berlage ontworpen Gemeentemuseum heeft overigens ook de grootste collectie Mondriaans ter wereld. Overige toegangsprijzen en nadere informatie: www.gemeentemuseum.nl.

28 juli 2012: Dans en Showavond. De familie Stein nodigt u namens de organisatie “Indische Nederlanders aan het Woord” (INahW) van harte uit op deze gezellige Dansavond van de Rock & Rollclub met muzikale begeleiding van de bands: “Relight”en “And Chance”. Onder het motto: “You make it Rock, we’ll make it Roll” kunt u een fantastische avond tegemoet zien. Uiteraard zal ook hier de Indische keuken niet ontbreken. De locatie is: **Van der Valk Hotel,** Bornsestraat 400, 7556 BN Hengelo (Ov.), Tel: 074-2555055. Tijden: 20.00 uur tot 01.30 uur. Verdere inlichtingen bij: INahW, http://nietthuis.ning.com.

29 juli 2012: Tempo Baru bijeenkomst De Stichting Tempo Baru organiseert op deze zondag weer een gezellige bijeenkomst met veel muziek, dansen en lekker eten. Het programma bestaat verder uit een loterij met leuke prijsjes en de muziek wordt verzorgd door de band “Whatever”.

De catering is in de vertrouwde en vaardige handen van Wil de la Croix. De volgende bijeenkomst is op 26 augustus. Locatie: **Cultureel Centrum De Biechten,** Vincent van Goghlaan 1, 5246 GA ’s-Hertogenbosch. Tijden: 14.00 uur tot 17.30 uur (zaal open 13.30 uur). De toegang is: € 4,00, (donateurs: € 1,50). Er is in de directe omgeving ruim voldoende parkeergelegenheid aanwezig. Nadere inlichtingen: www.tempobaru.nl.

25 augustus 2012: Filindo, Dansavond De Indische gezelligheidsclub "Filindo" organiseert weer een sfeervolle avond met veel dansen op de muziek van de alroundband "What's a Name". Oud en jong is dan weer welkom, waarbij u tevens kunt genieten van de heerlijke gerechten, want ook hier is natuurlijk de Indische keuken aanwezig, met snacks en maaltijden. De locatie is: **Bowling & Partycentrum Maaspoort,** Marathonloop 3, 5237 CH Den Bosch. Tijden: 20.00 uur tot 01.00 uur. Zaal open: 19.00 uur. De Toegang is: € 10,00. Reserveren van kaarten en alle inlichtingen verkrijgbaar bij: Club Filindo, 06-41842202, of 06-41633310 en bij "Maaspoort", Tel: 073-6411665.

31 aug, 1 en 2 sept. 2012: Pasar Malam Utrecht. De reeds in het artikel elders in deze Nieuwsbrief beschreven Pasar Malam, die ontstaan is uit een samenwerking van Indische en Molukse groepen.

Iedere 250e bezoeker ontvang de CD/DVD van "Melati in de Sneeuw" aan de stand van ICM-online, t.w.v. € 34,00. De locatie is: **Sportcentrum "Vechtsebanen",** Mississippidreef 151, 3565 CE Utrecht. Thema's: vrijdag: 60 jaar Indische repatrianten in Nederland; zaterdag: 60 jaar Molukkers in Nederland en op zondag: algemene pasar AMS-Paradise. Tijden: vrijdag, zaterdag: 12.00 tot 01.00 uur, zondag: 10.00 tot 20.00 uur. Toegang: dagkaart € 8,00. Een Passe-Partout voor drie dagen: € 22,00. Info: Evenementenbureau ANS-Paradise, Boksheuvelstraat 2-e, 5222 AN Den Bosch, Tel: 073-8221828.

1 september 2012: Jakarta Party. Dit is de 16e Djakarta-Batavia Reünie, die gehouden wordt in De Bilt. Alom gezelligheid, mede door optredens van twee topbands: Relight en Straight. En de dansgroep Meava onder leiding van Priscilla Scipio. Uiteraard is ook de Indische keuken weer aanwezig. De locatie is: **Partycentrum H.F. Witte,** Henri Dunantplein 4, 3731 CL De Bilt. Tel: 030-2203954. Tijden: zaal open: 19.00 uur, aanvang 19.30 tot 01.00 uur. Toegang: € 12,50. Inlichtingen en reserveren onder andere bij Sonja en Rubens Agaatsz, Tel: 079-3623022, 06-25011004, of via het e-mailadres: agaat99@planet.nl

3 september t/m 5 november 2012: Tai-Chi cursus. Bij gebleken voldoende belangstelling worden er op tien opeenvolgende maandagochtenden Tai-Chi lessen gegeven. De cursus wordt gepresenteerd door Marcella. Wie geïnteresseerd is kan nadere inlichtingen verkrijgen via de website, via welke men zich tevens kan inschrijven. De kosten voor een blok van tien lessen bedragen € 130,00 oer persoon. De locatie is: **Spiritueel Centrum Mahatma,** Amsterdamse-straatweg 59-a, 1411 AX Naarden. Tel: 035-6782851. Inlichtingen via website: www.spiritueelcentrummahatma.nl.

9 september 2012: Bij Eugenie op de Waranda. Gekleed in een sarong kabaja en met de geur van kruidnagelen en kembang sepatu neemt Yvonne Groeneveld als Eugenie (Tante Eus) u mee naar de tijden van weleer, toen Indië nog Indië was. Weemoedig blikt ze terug naar die goede oude tijd.

Gasten die door Tante Eus ontvangen worden zijn onder andere: Paatje Pfefferkorn, die komt vertellen over het stijlvolle en dynamische Pencak Silat, zal het boek van mevrouw Ans Gommers-Dekker, "Indonesische Volksliederen" ter sprake komen en kunt u genieten van onder andere Krontjong muziek. Deze Tempo Doeloe theatervoorstelling is de eerste uit een cyclus waarvan op 9 september de aftrap gegeven wordt in de locatie: **Werftheater,** Oude Gracht 58-60, 3507 LB Utrecht, Tel: 030-2315440. Aanvang voorstelling: 14.30 uur. Toegang € 12,50, 65+, CJP en U-pas: E 10,00. Info: www.werftheater.nl

24 september 2012: Symposium "Suspended Histories". Museum Van Loon presenteert een symposium over de koloniale banden die de adellijke regentenfamilie Van Loon had met voormalig Nederlands-Indië.

Dit is tevens de start van een langlopend project met tentoonstelling in het voormalige woonhuis van deze familie. De familie wil de dialoog aan met de bezoekers over de rol die de Van Loons gespeeld hebben bij de oprichting van de VOC en de belangen die men had in de grote plantages in Indië en de slavernij. De twee Moorse koppen in het familiewapen herinnert hieraan. Met onze hedendaagse blik beschouwen we dit als zwarte bladzijden in de familiegeschiedenis. Het symposium wordt georganiseerd in samenwerking met Stichting Framer Framed, een platform dat zich bezighoudt met de interculturele

aspecten en processen en kennis en expertise hierover wil bevorderen. Tijdens het symposium wordt een en ander bij u geïntroduceerd en zal de complexe en gevoelige problematiek van een theoretisch en historisch kader worden voorzien. De locatie is: **Museum Van Loon,** Keizersgracht 672, 1017 ET Amsterdam, Tel: 020-6245255

Aanvang: 13.30 uur tot 17.30 uur. De toegang is gratis, maar reserveert u vóór 1 september 2012, via e-mail: info@museumvanloon.nl vanwege het beperkt aantal plaatsen. Vanwege de vele trappen en dergelijke in dit overigens schitterende grachtenpand is het museum minder toegankelijk voor rolstoelgebruikers en mensen die slecht ter been zijn. Inlichtingen: www.museumvanloon.nl

Pasar Malam Kalender 2012

Februari
25, 26: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl

Maart
????? www.eastandwestevenementen.nl
3, 4: Doetinchem www.pasaroostwest.nl
23. 24, 25: Leeuwarden www.pasarmalamasia.nl
23, 24, 25: Arnhem www.flamproductions.nl
29, 30, 31: Malieveld Den Haag www.en.indonesia.nl/
30, 31: Apeldoorn www.pasarmalamasia.nl

April
1: Apeldoorn www.pasarmalamasia.nl
1: Malieveld Den Haag www.en.indonesia.nl/
7, 8, 9: Rotterdam www.pasarmalamasia.nl
13, 14, 15: Emmen www.timeoutevents.nl
27, 28, 29: Hengelo (Ov.) www.flanproductions.nl
????? Pasar Zwolle www.pasarmalambali.nl

Mei
4, 5, 6: Geleen www.pasarmalamasia.nl
7, 8: Taman-Indonesia www.pasar-siang.nl
17 t/m 28: Malieveld Den Haag www.tongtongfair.nl
26, 27, 28: Den Helder www.stichtingstellar.nl

Juni
1, 2, 3: Zeist www.wnproductions.nl

Juli
6, 7, 8: Eindhoven www.pasarmalamasia.nl
????? Ommen winkelpasar www.timeoutevents.nl
????? Ede, braderie & pasar, winkelpasar
20, 21, 22: Groningen www.pasarmalamasia.nl
28, 29: Vaassen www.pasaroostwest.nl
31: Steenwijk www.wnproductions.nl

Augustus
1, 2, 3: Steenwijk www.wnproductions.nl
24, 25, 26: Tilburg www.pasarmalamasia.nl
????? Pasar Sinar
????? Pasar Kecil, winkelpasar

September
????? Assen www.flamproductions.nl
22, 23: Alkmaar www.stichtingstellar.nl
28, 29, 30: Maastricht www.pasarmalamasia.nl

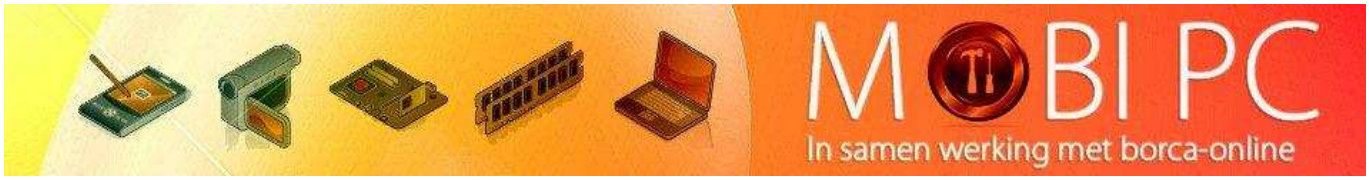
Oktober
5, 6, 7: Alphen a/d Rijn, (Istimewa) www.wnproductions.nl
5, 6, 7: Assen www.pasarmalamasia.nl
13, 14: Dieren www.pasaroostwest.nl
26, 27, 28: Nijmegen www.pasarmalamasia.nl

November
3, 4: Rijswijk (ZH) www.pasarmalamrijswijk.nl
12, 13, 14: Leek www.stichtingstellar.nl
19: Den Haag, Pasar Kliling www.manggarmegar.nl

December
dec. jan. Arnhem, Burgers Zoo www.wnproductions.nl

Van enkele Pasars zijn nog geen nadere gegevens bekend. De redactie.

Reparatie, onderdelen, accessoires, en batterijen voor al uw elektronische apparatuur. http://www.mobipc.nl/onderdelen

Colofon

Digitaal maandelijkse Magazine van:
Nederlands Indisch Cultureel Centrum

Hoofdredacteur: Hans Vogelsang
Redactie:
Jean-Marie Bosch van Drakestein
Juniorredacteur: nog niet bekend
Correspondenten:
Ferry Schwab (ICM-online)
Woody Brunings (Muziek)
Jan de Jong (Indisch Platform)
Huibert Sabelis Wybenga (Canada)
Adrian Lemmens (New Zealand)
Advertentie-acquisitie en P.R.:
Coby de Boer, c.deboer@kpnmail.nl
Strip: Hugo Driessen
Vormgeving: Hans Vogelsang
Technische realisatie: Dennis v.d. Ham
(Borca-Online Computer Service)
http://www.borca-online.nl/

Verschijning: de 10e van elke maand
Sluitingsdatum kopij en advertenties:
de 4e van elke maand
Advertentietarieven: op aanvraag
Abonnement Nieuwsbrief**:** GRATIS
Postadres: Daguerrestraat 14
2561 TT Den Haag - Nederland
w : www.indisch-centrum-denhaag.nl
: http://indisch-centrum-denhaag.blogspot.com
@: info@indisch-centrum-denhaag.nl

Aanmelden Nieuwsbrief (subscribe)**:**
http://www.indisch-centrum-denhaag.nl/phplist/?p=subscribe&id=1
Afmelden Nieuwsbrief (unsubscribe)**:**
http://www.indisch-centrum-denhaag.nl/phplist/?p=unsubscribe&if=1

RABO-bank rek. nr.: 1292 16 836
IBAN: NL39 RABO 0129 2168 36
t.n.v. N.I.C.C. te Den Haag

Overname van (delen van de) inhoud is toegestaan, mits met bronvermelding.
© 2012 N.I.C.C. Den Haag

Het Nederlands Indisch Cultureel Centrum steunt Den Haag in haar nominatie naar

Culturele Hoofdstad van Europa 2018

Wij zoeken Indische mensen en organisaties om deze ondersteuning invulling te geven

de Indische wereld
MAGAZINE VOOR DE INDISCHE NEDERLANDER

Indische Internetkrant: www.icm-online.nl - schwab@icm-online.nl

Borca Computer Online Service
Weimarstraat 39
2562 GP Den Haag
070-364 2806
www.borca-online.nl

Ook adverteren in deze Nieuwsbrief?
Informeert u eens naar onze gunstige tarieven.
www.indisch-centrum-denhaag.nl